

Izhaja ob 4 jutraj.

Stane mesečno 20—Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/L
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 36.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov.
zavodu št. 11.842.

Ljubljana, 27. novembra.

Glasilo ljubljanskega škofa menda misli, da se bo tresel svet in da bomo demokrati padli vznak, če bo on klical v svojih uvodnikih: »Dol z izdajci!« Biti bi morali tako skromni po duhu, kakor so naročniki »Slovenca«, da bi nas mogla spraviti z ravnotežja taka kardinalska hinavščina in nepoštenost.

Škofov list se spušta na jako opolizla tla, ako začena slovenske nacionaliste dožiti narodnega izdajstva. Med Slovenci imajo za ta posel že od nekdaj patentno številko baš klerikalci in samo klerikalci. Klerikalna stranka med Slovenci je nastala v boju z narodnimi Slovenci že takrat, ko smo slovenski naprednjaki stali napram cesarskemu Dunaju in napram pangermanski ekspanziji v Sloveniji v najljutejši borbi kot edina politična, kulturna in gospodarska skupina, ki je zagovarjala in zahtevala slovensko-nacionalne stvari. Ideolog naše klerikalne stranke dr. Mahnič je takrat razglasil kot aksiom in kot temelj slovenskega klerikalizma, da je »narodnost greh«. Ta programatična točka klerikalne stranke je omogočala njenim voditeljem v Avstriji, da so lahko delali oportunistično politiko na leiznemno škodo interesov slovenskega ljudstva, zato pa v tem večjo lastno korist. Radi nacionalne brezbriznosti je slovenski narod v Avstriji izgubljal postojanko za postojanko, Germanija pa je preko naših grobov gradila močan most do Adrije. Dokler so bili slovenski klerikalci eksekutorji pangermanskih stremeljenj cesarskega Dunaja in se predstavljali kot absolutni in neomajni gospodarji slovenskega ljudstva, so bili v Sloveniji malone vsi državni uradov načelniki in višji uradniki Nemci, slovensko vseučilišče je bilo zanje le obstruktivsko orodje, državne srednje šole so bile vse nemške, ljudsko šolstvo pa pod knuto nemških plemičev. Nemška industrija, trgovina in obrt je z državo zaslobo bno cvetela, slovenski obrtniki in trgovci pa so borili skoraj obupen boj za svojo eksistenco. Kadarkoli so se vršile v Avstriji manifestacije slovenske nacionalne misli, smo videli klerikalce na strani naših narodnih sovragov, ali pa so čakali, da kot tretji zase izkoristijo vsakokratni položaj. Tako je bilo povsod, tako v Ptuj, tako ob septembrskih dogodkih v Ljubljani. Še danes leži nekje nagrobni spomenik, ki so ga Slovenci v narodni zavednosti hoteli postaviti Ljundru in Adamiču, a ga je slovenski klerikalec, škof Jeglič kot gospodar pokopaljšča, zabil... Kar je bilo slovenskega in nacionalnega, je klerikalizem preganjal. Niti družbo sv. Cirila in Metoda, ki ni imela druge naloge kot reševati slovensko deo pred potujčevanjem, niso pustili brez bojkota, kakor tudi ne takratnega najvišjega kulturnega zavoda Slovencev, »Slovenske Matice«, katere delovanje je nemška birokracija na podlagi klerikalnih denunciacij ustavila...

Ko je izbruhnila svetovna vojna, se je klerikalizem razgalil do svojega jedra pokvarjenosti in anacionalnosti. Tajništvo SLS se je samo postavilo v špijonsko službo avstrijske soldateske in policije. Proti Slovencem je SLS postavljala proskripcijske liste, z nepopisno vmeno in iniciativno je kovala in vlagala proti njim ovadbe ter jih z denunciacijami spravljala v zapore, takarška in na Suhi Bajer. Sam šef tiste stranke, ki pretaka tolikrat solze iz »ljubezni do slovenskega ljudstva«, šef tiste stranke, ki danes zopet kliče na skupno fronto vse Slovence, ljubljanski škof dr. Jeglič, je bil tisti, ki je blagoslovljal slovenske može in fante, ko jih je Avstrija kakor govedo, gnala v bratomorni boj v najbolj ekspanzirane vojne pozicije ter jim v bojem imenu pripovedoval, kako sladko je umreti za pokvarjeno, moralčno, duševno in politično gnilo habsburško gospodo, vekovno smrtno sovražnico vsega, kar je slovensko. Ako SLS ne bi bila ničesar drugega zagrešila, kot da je s svojo agitacijo spravila deset in desetisoče Slovencev v smrt, deset in desetisoče slovenskih rodbin pa v obup in nesrečo, bi to bilo dovolj, da se je žigosa kot stranko, katere je slovensko ljudstvo gnala v največjo nesrečo, ki jo je naš rod sploh kdaj doživel in pretrpel. Večjega izdajstva nad Slovenci še ni bilo, kakor organizirano izdajstvo, ki ga je šef klerikalne stranke kot cerkveni poglavar zagrešil v času svetovne vojne s tem, da je slovensko duhovščino postavil v službo vojnih priganjencev za avstrijsko-nemške interese. Niemu in vsem njegovim pomagačem bi slovensko ljudstvo z vso upravičenostjo lahko zaklicalo: »Dol z izdajci!« In v Jugoslaviji? Kdo je še večji škodljivec in večji izdajalec Slovencev, ka-

Rekonstrukcija kabineta izvršena

TRIJE NOVI MINISTRI HRVATI, EDEN SRB. SPREMEMBE V ZASEDBI RESORTOV. ODLOČNEJŠA POLITIKA VLADE PROTI SEPARATISTIČNIM ELEMENTOM.

Beograd, 27. novembra, p. Razgovori, ki so se že več dni vršili v vladi radi spopolnitve in rekonstrukcije kabineta, so se danes uspešno končali. Opoldne so se v kabinetu min. predsednika sestali gg. Pašić, Pribičević, Trifković, Surmin in Drinković ter je na tej konferenci bilo konstatirano, da oboja ministrska kandidata popolnoma usvajata smernice vladine politike in ukrepe, ki jih namerava vlada v bodoče še storiti, da zaščiti bitne državne in narodne interese.

Ker prevzame dr. Surmin portfelj trgovine, je bilo ministristvo agrarne reforme ponudeno dr. Grisogonu. Ta je že daljša bolehen ter je portfelj odklonil. Ker polaga Narodni blok veliko važnost na nadaljnjo sodelovanje dr. Grisogona v vladi, je ta končno pristal, da ostane v ministristvu, in sicer brez portfelja. Resort agrarne reforme je bil ponujen bivšemu ministru dr. Krizmanu, ki je ponudbo sprejel. Portfelj socialne politike, ki dosedaj še ni bil oddan, je prevzel minister za izenačenje zakonov Gjurčić, njegov resort pa bivši notranji minister dr. Milan Srskić.

Ob 5. uri popoldne je min. predsednik bil pri kralju v enourni avdienci ter mu je predložil v podpis ukaz o novih ministrih. Vlada je ukaz podpisal in so imenovani:

Za ministra agrarne reforme dr. Hinko Krizman (sam. dem.).

Za ministra brez portfelja dr. Prvislav Grisogono (sam. dem.).

Za ministra trgovine in industrije doktor Gjurčić (neodvisni Hrvat).

Za min. soc. politike Marko Gjurčić (rad.).

Za ministra izenačenja zakonov dr. Milan Trifković (rad.).

Za ministra brez portfelja dr. Mate Drinković (neodv. Hrvat).

Novi ministri položijo jutri svečano prisego.

V najkrajšem času se izpolnijo tudi še nekatera mesta državnih podtajnikov. V agraru bo imenovan radikal dr. Momčilo Ivković, v ministristvu za šume in rube pa samostojni demokrat Srećan Vukasavljević, ki je bil prej državni podtajnik v resortu za agrarno reformo. Najbrže bo tudi za trgovinski resort imenovan državni podtajnik.

MINISTER KRIZMAN.

Beograd, 27. novembra, p. Danes je dopel semkaj novi minister za agrarno reformo dr. Hinko Krizman. Jutri zvečer potuje dr. Krizman v Varaždin, kjer se udeležuje velikega shoda samostojne demokratske stranke za varaždinski okraj. Kakor znano, bo pri volitvah kandidiral kot nosilec liste v varaždinskem okrožju dr. Krizman, kot okrajna kandidata pa v srezu Čakovce-Varaždin dr. Novak in v srezu Prelog-Lutbrej dr. Janko Baričević.

Zmagovita samozavest Narodnega bloka

MEDTEM KO SE VRSTE NARODNEGA BLOKA VEDNO BOLJ JAČAJO, OPOZICIJA RAZPADA IN SE SLABI Z NOTRANJIMI BOJI.

Beograd, 27. novembra, p. Narodni blok dobiva iz vse države poročila o razveseljivem razvoju politične situacije, posebno tudi v Hrvatski in Bosni. Zmagovita Narodnega bloka pri volitvah ni le sigurna, temveč obeta biti naravnost sijajna. Opozicija se med seboj prepira in cepi. Celo v samih skupinah bivših blokašev se pojavljajo vedno večji notranji konflikti. Silno karakteristično je, da se pojavljajo zelo krepki znaki razpadanja HRSS. V Bosni je v Radičević stranki nastal delni razkol, ki ga zagreško vodstvo HRSS skuša spraviti na ta način s sveta, da je celo vrsto organizacij razpustilo. Džemijet je v razcepu. Keran Zia snuje svojo stranko pod imenom »Birlik« ter se nahaja v ostrem boju proti Ferad begu Dragi.

Silno klaverno se razvijajo prilike v Davidovićevi stranki. Ljuba Davidović je bil prej nosilec liste v Beogradu. Sedaj je več kot gotovo, da bo v prestolici naše države, ki voli dva poslanca, izvoljen kot drugi kandidat tudi pristaša narodnega bloka, G. Davidović je hotel kandidirati tudi v vranskem okrožju.

Balkanska komunistična centrala razpuščena?

SENZACIJONALNO SPOROČILO V BOLGARSKEM SOBRANJU. - BOLŠEVIŠKI PLAČENIKI V BULGARJI. - SOVIJETSKI RIMSKI POSLANIK VODJA BOLŠEVIŠKE PROPAGANDE.

Sofija, 27. novembra, j. Tukajšnji politični krogi so zaupnim potom dobili vest, da je bila dunajska komunistična centrala za Balkan vsled sklepa centralnega komiteja tretje internacionale razpuščena. Na eni zadnjih sej bolgarskega sobranja je ministriški predsednik predložil dokument, ki so ga dobile bolgarske oblasti in ki se more smatrati kot zadnji akt dunajske centrale za Balkan.

Ta dokument, ki je bil objavljen v sofijskem listu »Svobodna Reč«, se glasi: »Strogo zaupno! Dunaj, 13. oktobra 1924, št. 351.372. Političnemu zastopniku v Rimu, sodrugu Jurjenu! Po nalogu centralnega izvršilnega komiteja tretje inter-

kjer je bil nekdanji nosilec liste, najmočnejši srezki kandidat pa Žika Rafajlović. Sedaj so se razmere v tem okrožju tako izpremenile, da se je velik del samostalcev in liberalcev izjavil za g. Rafajlovića. Davidović je mislil kandidirati tudi v Tuzli, je pa odklonil kandidaturu, ker ni gotov, da ne propade. V Tuzli bo zmagala ideja narodnega bloka.

G. Davidović se je moral obrniti drugam, da poskusi omahljivo srečo. Šel je v Črno goro, kjer pa ni mogel prodreti, ker so skoraj vsi demokrati za g. Pribičevića. Ko je nastopil g. Davidović na shodu, so ga pozdravili klici: »Živio Pribičević!« Hotel je prirediti tudi zborovanje v Sarajevu, pa so poslušali takoj začeli vzklikati Pašiću in Pribičeviću. Iz raznih krajev države dobiva glavni odbor demokratske stranke izredno neugodna poročila. V prečanskih krajih sploh ni Davidovičevcev.

Za 10. december je sklicano v Sarajevu zborovanje delegatov Spahove jugoslovenske muslimanske organizacije. Kakor se doznava, namerava kandidirati dr. Spaho v sarajevskem in travniškem okrožju.

nacionalne! Dostavljamo Vam ostanek vso. te, ki je s 1. oktobrom ostal na razpolago balkanski sekciji. In sicer 154.000 francoskih frankov, 29.000 švicarskih frankov, 3190 angleških funtov, 2.564.873 levov, 873 češkoslovaških kron, 11.582 dolarjev. 1. novembra imajo še dobili: Sodrug Kolarov 18.000 levov, nadalje sodrug Kamirov 32.000 levov in 50.000 dinarjev, sodrug Panica 50.000 dinarjev, sodrug Peter Čaňov 37.000 švicarskih frankov, sodrug Vladimir Apostolski 24 tisoč levov, sodrug Mihačev 12.317 levov, sodrug Tandruski 167.000 dinarjev in 29.843 švicarskih frankov. Sledijo podpis.

IMUNITETA POSLANCEV.

Beograd, 27. novembra, p. Pravosodni minister je razposlal vsem velikim županom okrožnico, v kateri jim daje navodilo, ki naj odstrani vsako nespornost glede imunitete poslancev. Imuniteta poslancev preneha, čim izgubi mandat pa izgubi, kakor hitro je razpuščena narodna skupščina.

Klerikalne stranke, tem grše in žalostnejše, ker nas Slovence pripravila ob sadove osvoboditve in ujedinjenja!

Polagoma, a vedno krepkeje zmaguje spoznanje našega politično še malo izžolganega a zdravega ljudstva, da je SLS izdajalska stranka, ki je Slovence v goljufala odkar obstoja. Zato bo pri prihodnjih volitvah po vsej Sloveniji odmeval klic: Kdar je Slovenec ne bo volil klerikalcev!

Nov resen incident v Kairu

ANGLEŠKE ČETE ARETIRALE NAJUGLEDNEJŠE NACIONALISTIČNE VODITELJE. — ZAROTA PROTI LORDU ALLEMBYJU.

Pariz, 27. novembra, s. Dopisnik »Daily Maila« brzojavlja iz Kaira, da obstoje resni razlogi za mnenje, da egiptovski nacionalisti, katerim je vodja Zaglul paša, bivši ministriški predsednik pripravljajo atentat na angleškega vrhovnega komisarja v Egiptu, lorda Allembuja. Oblastva so dobila zadevna obvestila iz več verodostojnih virov. Straže v glavnem mestu so podvojene. Storilo se je vse, da se zaščiti lord Allembuy. Častniki morajo nositi s seboj revolver in policijski funkcionarji morajo imeti orožje vedno pripravljeno. Po glavnih ulicah Kaira patrolirajo oddelki angleških bataljonov z nasajenimi bajoneti.

Kairo, 27. novembra, l. Tekom preteklih noči so dobile angleške oblasti v roke material, ki ni dopuščal nikakega dvoma več, da je bila organizirana velika nacionalistična zarota, naperjena v prvi vrsti proti angleškemu vrhovnemu komisarju lordu Allembuju. Zato je pozval lord Allembuy danes egiptovsko vlado, naj aretirajo štiri glavne nacionalistične voditelje. Ker se vlada temu pozivu ni

odzvala, so opoldne izvršile aretacije angleške policijske čete.

Aretirani so bili: Mahman el Nokra-chi, bivši državni podtajnik v notranjem ministristvu; znani kopt Viljem Ebeid, bivši tajnik in zapnik Zaglul paše; Abd el Rahman Fohmi, ki je bil že l. 1921. na smrt obsodben, a pozneje na zahtevo Zaglul paše pomiloščen, in Burkat paša, ki je bil do včeraj še notranji minister.

London, 27. novembra, j. Reuterjev urad javlja iz Kaira: Zadnje aretacije so bile potrebne z ozirom na nevarnost, ki je pretila angleškim uradnikom. V angleških krogih ni nobenega dvoma, da obstoja v Egiptu obširna zarota. Umor siru Stacks se smatra le kot en del cele vrste zločinov.

Kakor javljajo iz Malte je zopet odšel en bataljon infanterije v Aleksandrijo.

DEMISIJA TREH MINISTROV.

London, 27. novembra, j. Kakor poročajo »Evening Standards«, so trije člani nove egiptanske vlade zaradi aretacije štirih nacionalistov podali ostavko.

Trocki potisnjen v ozadje

NA ZAHTEVO EKSTREMNE STRUJE JE ODBAVLJEN KOT VRHOVNI POVELJNIK RDEČE ARMADJE. — RYKOV O ZUNANJEPOLITIČNEM POLOŽAJU RUSIJE.

Berlin, 27. novembra, s. »Vorwärts« poroča iz Rige: Radikalna struja sovjetov je dosegla svoj cilj, da odstrani Trockega. Trocki je bil razrešen vseh svojih funkcij kot vojni minister in drugih visokih poslov. Govori se, da bo dobil kakšno diplomatsko mesto v inozemstvu, istočasno pa se vzdržujejo tudi govorice o njegovem izgnanstvu na Kavkaz.

Moskva, 27. novembra, s. Po poročilu ruske brzojavne agencije je imel predsednik sveta ljudskih komisarjev Rykov

včeraj na kongresu tekstilnih delavcev govor, v katerem je govoril tudi o zunanji političnem položaju.

Glede razveljavljenja angleško-ruske pogodbe je izjavil Rykov, da ta pogodba ne zanima le Rusije, temveč tudi Anglijo. Sovjetska vlada je dala Macdonaldu velike koncesije, tako da je za prekinjenje pogajanj odgovorna edino le angleška vlada. Angleški interesi so nujno zahtevali likvidacijo incidenta ter vzpostavitev normalnih medsebojnih odnosov.

Senzacijonalen političen proces v Rimu

VRHOVNI POVELJNIK MILICE JE DAJAL UKAZE ZA PRETEPANJE IN POBIJANJE SOCIJALISTOV.

Rim, 27. novembra, s. Tukaj se vrši že več dni razprava o tožbi vrhovnega poveljnika fašistovske milice, generala in poslanca Itala Balbo, proti glavnemu republikanskemu glasilu »La Voce Repubblicana« zaradi razžaljenja časti.

Tekom včerajšnje razprave je prišlo do senzacijonalnega dogodka. Branitelj odgovornega urednika, poslanec Conti je namreč prečital pismo generala Balbo provincijalnemu tajniku v Ferrari, datirano 31. avgusta 1923., v katerem govori Balbo o neki protini razpravi, ki se je vršila proti socialistom, obtoženim, da so v sporadu s fašisti ustrelili nekatere pristase te stranke. Nekaj socialistov je bilo potem oproščenih. Balbo priporoča v tem pismu provincijalnemu tajniku, naj poskrbi, da bi ti oproščenih izvedeli, da bi bilo zanje zdravo, ako bi »premenili znak« in se preselili v kako drugo pokrajino. Če pa ta opomin ne bi izdal, naj bi jih pretepli, ne ravno preceč hudo, vendar toliko, da bi se odločili za izselitev. Nadalje pravi Balbo, naj pokaže provincijalni tajnik to pismo prefektu, in naj mu sporoči v njegovem imenu, da ima Balbo dovolj razlogov, s katerimi more upravičeno zahtevati, da ti lopovi izginejo iz mesta in province. Potem pravi dalje, da bi kvestura prav dobro storila, ako bi te ljudi preganjala z vsakotedenskimi aretacijami in prefekt naj tudi opomni druge poveljnike, naj bi zaradi eventualnega pretepanja teh ljudi ne dvignili procesa.

Pismo zaključuje z besedami: »Če pišem to iz Rima, je znač, da sem, kaj govorim.« Pismo ima namreč na čelu napisano: »Milizia Nazionale, Il Commando Generale.« General Balbo je torej govoril kot vrhovni poveljnik milice in je dobro vedel, na kaj se lahko opira ter da za njegovo postopanje ne bo nikakih posledic.

To pismo je napravilo naravnost strahovit vtis v vsej javnosti. Vsi listi, posebno pa opozicijski, se vprašujejo, kako je mogoče, da vrhovni poveljnik milice, ki bi bil v prvi vrsti poklican, da skrbi za pomirjevanje in za red, naravnost poziva na pobijanje ljudi in še celo k zapeljivosti drugih oblastev, naj ne vrše svojih dolžnosti.

Tudi v zbornici se je Balbovo pismo zelo živo komentiralo in je že imele dane posledice. Mussoliniju samemu je bilo zelo neljubo, da je prišlo pismo v javnost. Danes je ministriški predsednik tudi v resnici sprejel ostavko generala Itala Balbo kot generalnega poveljnika milice, ki mu jo je predložil. O političnem položaju v Rimu bi bilo še pomembno, da se zadnje seje velikega fašistovskega sveta nista udeležila ekstremista Farrinacci in Bianchi. Zatrjuje se z vso gotovostjo, da bosta oba izstopila iz direktorija fašistovske stranke, to pa zlasti esled zadnjega Mussolinijevega govora, v katerem je ta odločno obsodil ekstremistično frakcijo v Rimu.

Predsedniške volitve v Avstriji

Dunaj, 27. novembra, j. Volitev novega zveznega predsednika je določena za 9. december ob 2. uri popoldne. Vlade stranke so se sporazumele, ponovno izvoliti za predsednika dr. Hainisch, do čim bodo socialni demokrati kandidirali dunajskega župana Seitzza.

PODPIS AVSTRO-ČESKE TRGOVINSKE POGODBE.

Dunaj, 27. novembra, s. Danes se je v uradu zveznega kancelarja podpisala trgovinska pogodba med Avstrijo in Češkoslovaško.

RUDARSKI REFERENT V LJUBLJANI.

Beograd, 27. novembra, p. Podpisan je ukaz, s katerim se imenuje za višjega rudarskega referenta i. kat. 5. skupine v Ljubljani inž. Igo Pehani.

SLOVESNA PROMOCIJA PROF. CVIJICA V PARIZU.

Pariz, 27. novembra, r. Dne 29. t. m. se vrši na Sorbonni svečana seja, na kateri bo profesor beogradskega vseučilišča dr. Jovan Cvijić promoviran za častnega doktora narisne univerze.

Borza

27. novembra:

CURII: Beograd 7.50, New-York 518, London 24.01, Pariz 27.50, Milan 22.48, Praga 15.55, Budimpešta 0.00685, Bukarešta 2.70, Sofija 3.80, Dunaj 0.0073.

TRST: Beograd 33.45 do 33.70, Dunaj 0.0320 do 0.0330, Budimpešta 0.0305 do 0.0315, Praga 69 do 69.50, Pariz 121.75 do 122.25, New-York 23 do 23.125, Curih 444 do 446; dinarji 33.35 do 33.60, avstrijske krone 0.0315 do 0.0325, dolarji 22.95 do 23.05, 20 frankov 91 do 92, zlata lira 445.28.

DUNAJ: Beograd 1031.50 do 1035.50, Budimpešta 95 do 95.80, Bukarešta 360 do 368, Milan 3072 do 3084, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3772 do 3788, Praga 2129 do 2130, Sofija 516 do 520, Curih 13.700 do 13.750, dinarji 1025 do 1031, dolarji 70.460 do 70.800, lire 3040 do 3060.

PRAGA: Beograd 40.35, Berlin 8.0925, Rim 147.50, New-York 33.90.

BERLIN: Beograd 6.095, Milan 18.20, Praga 12.57, Curih 80.87.

LONDON: Beograd 318, Pariz 87.18, Milan 106.75, Curih 24, Dunaj 328.000, Bukarešta 895, Budimpešta 345.000, Praga 154.

Tudi Prepeluhovci niso dovolj republikanski

RADIČEVCI BODO KANDIDIRALI TUDI PROTI PREPELUHOVI SRS. — NOVE RADIČEVSE LKCIJE DR. KOROŠČU.

Zagreb, 27. novembra. Radičevci ljubeznivosti napram dr. Korošču in dr. Spahov rastejo iz dneva v dan. Današnji «Hrvat» piše: «Korošec in Spahov hočeta svojim volilcem predstaviti, da se HRSS Slovence in muslimanom vsiljuje za vodstvo. To je hrvaška hegemonija, kriči «Slovenec», ki se je razburil zbog procesa naglega političnega iztrežnjevanja v vrstah slovenskega naroda. Politika drobtin, ki jo je dr. Korošec udeleževal za postulat slovenske politike, je doživela popoln neuspeh in slovenski volilci zahtevajo «efikasnejša» sredstva v borbi proti korupciji in nasilju. In ravno ti slovenski volilci so pozvali HRSS, naj kandidira v Sloveniji. Vodstvo HRSS prejema dnevno tozadevne pozive slovenskih seljakov, a to velja tudi za druge pokrajine.»

Naj si bodo ti «pozivi» resnični ali ne, značilni pa so vendar za umišljeno nadrejenost radičevstva nad Koroščevo politiko. «Hrvatov» urednik se je celo naravnost podal k tajniku HRSS, dr. Krnjeviću, in za odgovor na «Slovenčev» planje dobil sledeče izjave:

Mi se nismo nikoli prizadevali — je izjavil dr. Krnjević — da dobimo volstvo slovenske politike v svoje roke! Mi smo vedno zastopali stališča, da je umestnejše, ako slovensko politiko vodi Slovenci sami. Seljaški republikanski pokret doživlja od dne do dne več pristašev v Sloveniji in ti zahtevajo od nas, da naj v slovenskih okrajih nastopimo uprav z listami HRSS. Značilno je za slovensko shvačanje, da slovensko ljudstvo do zahteva od nas, navzile dejstvo, da v Sloveniji že obstoja Slovenska Republika Stranka, ki stoji na enakem socialnem in republikanskem programu kakor HRSS.

Uhl Dr. Koroščevim malkotom, izigranim in razočaranim priprostim slovenskim seljakom niti ne zadostuje več radičevska filijala v Ljubljani, temveč so se naveli direktno na «vsemogočnega» Radiča. Ali uvideva danes dr. Korošec, v kako obupnost je s svojo jalovo separatistično gonjo pritiiral slovenskega maloga Sloveka? Neizmerna tragika slovenskih širših plasti je v tem, da po klerikalni šoli negativizma jadrno naravnost v območje skrajno demagoškega magistra Stipe Radiča.

Stvar seveda vseeno ni prehuda, ker je vse radičevske publicistične manevre treba čitati cum grano salis, z dvostranim razsojevanjem. Kakor se namreč ne da utajiti, da se del dose-danjih najpriprostejših Koroščevih in Spahovih «volilcev» priključuje Radiču, tako postaja tudi jasno, da razsodnejši dose-danjí separatisti uvidevajo zmoto in se pridružujejo Nacionalnemu bloku. Za radičevsko manevriranje pa je posebno značilen včerajšnji Radičev proglas, namenjen «vsem narodnostim v Bački, Banatu in Baranji». Tudi tu se Radič hvali, da dnevno prejema iz Vojvodine pozive za samostojen nastop. In Radič jim obeta ustre-či v vsakojakih kulturnih in političnih ozirih, posebej pa še poziva vojvo-dinske Srbe — «cvet srbskega naroda»! — naj glasujejo za njegovo republikansko listo, ker «ako bodo glasovali za Pašića in Pribeževića, bo hudo zanje in za njihovo dečola»... «Hrvat» k temu dostavlja, da utegne HRSS v Vojvodini pobrati 10 do 15 mandatov. Ne bo prehudilo! Zakaj Radič vseeno lahko verjame, da je plačilo za takšno arogantno in cinčno «verbovanje» mnogo bližje nego vojvodinski mandati.

val ogorčenja in klevetniškega bujkanja po Nemčiji. Pripravljala se je iz tega tudi diplomatska afera med obema vlada.

Najnovejšo poročilo pravi, da je francoska vlada pomilostila Nathusiusa, kar je seveda v Nemčiji povzročilo splošno zadoščanje. Poteza francoske vlade je nedvomno zelo preudarna, kajti s tem se vzmame veter iz jader šovinističnim hujakarijam, kar je sedaj pred volitvami zelo velikega pomena tudi za Francijo.

DR. HINKO KRIZMAN.
(Hrvatski demokrat.)

Novi minister za agrarno reformo.

Nova smer angleške zunanje politike

Zenevski protokol. — Rusko angleški odnošaji. — Egipt in Sudan.

London, 28. novembra.

Nova angleška vlada je hitro dobila priliko pokazati v praksi, kako misli voditi zunanjo politiko Velike Britanije. Komaj nekaj dni je preteklo po znamenitih nastopih govorih Stanleya Baldwina in Anstona Chamberlaina v Guildhallu in že je konservativni kabinet v treh nadvse važnih in dalekosežnih slučajih potrdil napoved, da se Anglija vrne k tradicionalni realistični politiki evrope, ponosa in razumljivosti in da zapusti pot, na katero jo je spravil Macdonald.

Svet Zveze narodov je napisal na čelo dnevnega reda svojega prihodnjega zasedanja, ki se odprvi 8. decembra v Rimu, izvedbo zenevskega protokola. Hotel je pač kovati železo, dokler je vroče, in predložiti onega dne, ko bi prišlo ratifikacije zahtevanega števila vlad, gotove predloge za bodočo razorožitveno konferenco, ki naj bi se vršila junija 1925. v Zenevi.

Danes ni več govora o juniju in tudi ne o prihodnjem letu. Britanska vlada je zahtevala, da se ta točka umakne iz dnevnega reda. V opravičilo je navedla, da se ni imela dovolj časa, da bi se temeljito pečala z vsebino zenevskega zapisnika in da se želi predvsem posvetovati z dominijoni, brez katerih pristanka ne mara prevzeti nobenih dalekosežnih obveznosti za britanski imperij. Da bi Avstralija, Nova Zelandija in Kanada ratificirale protokol v njegovi sedanjí obliki, je pa več kot dvomljivo. Zato pridejo sklepi obojestranskega zasedanja Zveze narodov prihodnje leto ponovno v preizkus.

Ta perspektiva nima prav nič strašnega na sebi. Konservativna vlada obljublja, da predloži svoj lasten načrt glede mednarodnega razsodišča in varstva miru: govori se tudi o možnosti angleško - francosko - belgijske defenzivne zveze v okvirju Zveze narodov. Pri Macdonaldu in njegovih tovariših smo posebno zadnje čase opazili nekatere mentalne pridržke, kakor hitro je bil govor o varnosti in o sankcijah. Pod izgovorom, da delajo za ohranitev miru, so v resnici težili za revizijo mirovnih pogodb, vzbujali so nevarne iluzije pri premaganih srednjevopropskih silah in delovali so na izpremembo političnega zemljevida našega kontinenta. Zenevski protokol je pod vtiom njihovih govorov vse preveč lilil svetli, toda nestalni zvezdi repelci.

Konservativci bodo govorili jasno in hodo postavili svoje pogoje brez ovinkov. Svet bo vsaj vedel pri čem je. Ne dvomimo, da bo javnost bolje služila miru, kot prizadevanjem kot meglena zatiranje o vesoljnem hrastu.

21. t. m. je angleški zunanji urad izročil sovjetskemu poslaniku tri note, v katerih naznanja ruski vladi, da odklanja rusko-angleško pogodbo, ki jo je podpisal Macdonald, da smatra Zinovjevo pismo, ki je zadnje dni pred volitvami izzvalo vihar ogorčenja na Anglijo, za pristno in opozarja sovjetsko vlado, naj se ne šali s sodelovanjem slovenske obljube, da bo opustila komunistično propagando v Veliki Britaniji in v njenih dominijonih. Note so bile sestavljene lakonično, in nedvoumno. Konservativni časopisje je ta korak ministru Chamberlaina pozdravilo z velikim zadoščanjem. Še, da je svedoča o britanskem ponosu in odločnosti, kakršna se je pri Macdonaldu pogrešala. Tudi opozicijsko časopisje odobrava z izjemo lahkovost note zunanje urada.

«Westminster Gazette» se vprašuje, če bo sovjetska vlada črta zalutani buremang in razumela, da je nujno potrebno opustiti dose-danje neiskrene metode. «Times» smatra, da je Chamberlainova nota razsodila oračje in da je zdaj polnolaj Anglija napram Rusiji popolnoma jasna. Pogodba se preklanja, priznava

Rusije pa že velja in njenemu zastopniku je dovoljeno ostati v Angliji. Boljševiki pa so zdaj posvarjeni, naj ne skušajo političnih in trgovskih pogajanj vezati z revolucionarno propagando. Oprost naj se čimprej hudih zmot in opuste naj neznozne zahteve, h katerim jih je ohrabilo neprestano popuščanje delavske vlade. Anglija je pripravljena na nova pogajanja, toda ne na stroške angleških principov.

Umor sira Lee Stacka, guvernerja gornega Sudana, ki je izrazil velikansko ogorčenost, je ponovno spravil na dnevni red egiptovski problem in ostre mere, ki jih je podvzela Anglija napram Egiptu, kažejo, da namerava Baldwinov kabinet voditi tudi kolonialno politiko odločno in v skladu s ponosom veslele. London o egiptovski zadevi rezonira nekato takole: Umor Stacka kaže, da Egipt ni sposoben bdeti sam nad svojo usodo. Lloyd Georgev kabinet je napravil napako, ko je l. 1922. dovolil, da se proglasi neodvisnost Egipta. Zato je nemudoma treba ojačiti britansko posadko v Kairu in napraviti konec nacionalistični propagandi v Sudanu. Sudan mora postati izključno angleška domena.

Prvi zunanji politični ukrepi Anglije potrjujejo naša svojačasna predvidevanja, da je bila doba mečnega, navidez pacifiističnega idealizma le prehodni pojav. Egipt ptovske države bodo storile prav, če se pripravijo na daljši sistem v zunanji politiki, ki bo zgraen na političnih, gospodarskih in finančnih realnostih.

Velik koncert

na korist pokojninskega fonda Jugoslov. Novinarskega Udruženja se vrši na narodni praznik, 1. decembra ob 8. zvečer v veliki dvorani «Uniona».

Na koncertu sodelujejo iz naklončnosti do novinarjev: ga. Vilma Thierry-Kavčnikova, g. Julij Betetto, g. prof. Janko Ravnik, Orkestralno društvo Glasbene Matice ter pevsko društva «Ljubljana», «Ljubljanski Zvon» in «Slavec».

Na koncertu družabni večer, pri katerem sodeluje godba Dravske divizijske oblasti.

Vstopnice za koncert so v predprodaji v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

Politične beležke

+ Orjuna in volitve. Glede na svoje večerajšnje vesel iz Splita smo prejeli sledeči dopis: Slavno uredništvo «Jutra», Ljubljana. Časi nam je ugotovili, da je vaše poročilo o sklepih Glavnega odbora Orjune glede na bližnje volitve v marsičem netočno. Zlasti velja to o trditvi, da bi bil Glavni odbor sklenil, da morajo člani Orjune glasovati za Nacionalni blok. Prava resitve, na katero se je zedinil Glavni odbor, da ustreže i unitarističnemu mišljenju članstva Orjune i statutom organizacije in osebni državljanski pravici vsakega posrednega člana, je izražena v uradnem komuniqueju, ki bo objavljen v «Orjuni» v soboto, dne 29. t. m. Da se preprečijo nesporazumjenja, vas nujno prosimo za obelodanjenje tega pojasnila in beležimo z odličnim spoštovanjem Ob-lastni odbor Or-Ju-Na. Za predsednika: V. Levstik. Tajnik: V. Galzinja. Ljubljana, 28. novembra 1924. — K temu pojasnilu dodajemo a svoje strani: Mi smo objavili poročilo o sklepu Orjune, kakor smo ga brzojavno sprejeli od našega dopisnika. Komentar, ki smo ga dodali, je le lo-gičen zaključek iz vsebine poročila, katero pa že po svoji zunanji formi ne dopušta nobenega dvoma, da gre le za privatno informacijo, ne pa morda za službeno objavo. Op. ur.

+ Huda bitka med Prepeluhom in dr. Koroščem. Zadnja številka Prepeluhovega glasila silno ostro odgovarja doktorju Korošču na njegova izjavljanja na nedeljskem volilnem shodu SLS. Omenjeni list očita dr. Korošču, da je leta 1918. svoje Slovenstvo ošramotno izdal in prodal. V parlamentu je javno rekel, da slovenštine v parlamentu ni treba, kot minister prosvete v 4 mesecih ni našel za slovensko vseučilišče niti fika podpore, nadalje da je dr. Korošec podporedsednik vlade v Beogradu in kot «odločilna osebnost ter varuh slovenskih interesov, odklonil Wilsonovo 8rto ter pozneje podpisal rapalsko pogodbo, ki je izročila vse primorske Slovence Italiji. Tudi tu pravi Prepeluhov list, da se je dr. Korošec rajše sprejel po Beogradu kot da bi bel na Koroško ob času plebiscita, da tedaj niti z mezinem ni ganil. «G. doktor Korošec je bil kot politični vođa prava narodna nesreča za Slovence! On nima pravice nikomur očitati narodnega izdajstva, on ne! On spada pred narodno sodišče! Koroščevo republikanska figa v žepu je g. Prepeluha odlično silno razdrila.

+ Spori med bosanskimi radičevci. V Bosni je radi kandidaturo prišlo med radičevci do tako ostrih razpril, da je moralo vmes poseči vrhovno vodstvo HRSS, ki v «Slobodnem Domu» zapoveduje, da se v Sarajevu razpisujejo vse radičevske organizacije, da izmed cesarjevske gospo-ne ni nihče upravičen, predstavljati se med narodom kot zaupnik ali celo kot kandidat HRSS., da enili več niti vse krajnje organizacije enega okraja ne morejo definitivno postaviti niti kandidata HRSS. za poevni okraj, a že manje nosilca liste za celo okraj, temveč morajo staviti samo svoje predloge, ki jih vodstvo HRSS. more uvaževati ali odkloniti, in končno, da v kratkem volstvo HRSS. godlje v Bosno enega izmed

nov predsedstva HRSS., da na licu mesta reši sporne zadeve... Zahotelo se je torej bosanskim radičevcem lastnih kandidaturo, a jih Radič ne dopušta. Kje bi sicer kandidiral svoja dva nečaka, svoja dva zeta in še ostale člane svoje porodice, ako ne v Bosni ponosni, ki Radiču da je enak volilni material kakor med volno generalom — «Kanonenfutter».

Po svetu

— Velik uspeh francoskega posojila v Ameriki. Francosko posojilo v Ameriki v znesku 100 milijonov dolarov, katero je razpisala Morganova banka, je bilo podpisano v nekaj minutah. Po mnenju newyorskkih bančnih krogov je uspeh francoskega posojila tako velik, kakor uspeh znanega Dawesovega posojila.

— Veliki ameriški mornariški manevri v Tišem morju. Prihodnje poletje se bodo vršili v Tišem morju veliki manevri ameriške vojne mornarice. Izvršiti se namerava koncentracija vsega pacifičnega brodogoja, ki bo imelo za bazo havajske otoke. Manevrov se bo udeležilo 12 največjih bojnih ladij, ki bodo krležirle tudi okoli Nove Zelandije in Avstralije. Veliki ameriški manevri bodo gotovo vzbudili posebno pozornost Japonske. Havajski otoki pripadajo Zedinjenim državam in so utrjeni. Leže osem dni hoda od San Francisca v Tišem morju.

Dopisi

JEZICA. V soboto dne 29. novembra se vrši pri Ruskem carju predavanje O sokolski misli, obvezno za vse leto pripraglene člane, moški in ženski narasčaji. Vabljeni tudi prijatelji sokolstva. V pondeljek 1. decembra je istotam «svečana zaobljuba» vsega članstva ter nagovor o državnem prazniku. V petek 5. decembra je istotam Miklavžev večer. Vsi tri prireditve se prično ob 8. uri zvečer. — DPO.

VRHNIKA. Na našo železnično upravo gotovo ne more biti pomosna. Ko vstopiš na kolodvor, vidiš, kako drvi lo-komotiva, ki je precej podobna kavine-mu mlincu, semtertja po tračnicah in izbira svoj tovor za pot proti Ljubljani. Nehote se ti porodi dvom, ali sploh pride do jutri v Ljubljano ali ne. Proga je dolga 18 km in brez napetosti. Čas vožnje je predpisan na 35 minut, običajno pa vozi vlak še enkrat toliko. V vozovih, razen v enem vozu in v enem kupeju II. razr. ni nobene razsvetljave. Občinstvu priporočamo, da si nabavi za večerno in jutranjo vožnjo sveče. Vedno si tudi v nevarnosti, da ti zmurnejo udje, revmatizmu pa itak nihče ne uide. Vozovi imajo tako ventilacijo, da se čisto lahko zgodi, da te odpihne veter iz kupeja. Okna šklepetajo, da je veselje. Vrhutega se naša železnica odkljuje v tem, da je najdražja. Ako bi imele ostale državne železnice tako tarifo, bi veljala vožnja do Beograda najmanj 60 do 100 tisoč za en vagon, kajti od Vrh-nike do Ljubljane stano 400 do 600 Din. Skrajni čas je, da se izboljšajo v resnici že neznosne razmere na vrhniški železnici.

KRANJ. Na železniški postaji v Kranju je zelo velik osebni promet. Ker je Kranj v trgovskem in drugih ozirih zelo razvit ter centrala Gorenjske, opaziš vedno več tujcev, ki prihajajo v mesto po svojih opravkih. Zlasti narašča promet v nedeljah in praznikih, ko pri-rejajo Ljubljancani in drugi okoličani izlete v našo okolico. Kljub vsem ugodnostim, ki jih našo mesto nudi tujcem, pa se le-ti opetovano pritožujejo, ker vlaki ne postajajo na postaji, temveč zavozijo daleč od kolodvora proti Gorrenji vasi. To je za domačine in tujece nekaj tako neumestnega, da čuješ vse-lej, ako se pelješ z vlakom proti Kranju, razne tozadevne opazke. Pa kako tudi nel Saj te zapelje vlak tako daleč, da v večernih urah niti ne veš, v katero smer se je treba obrniti, da doseješ v mesto. Posebno v zimskem času, ko so tla pokrita s snegom in brožgo, je prava sreča, ako prideš srečno na prosto. V zadevi so se že vlagale razne prošnje in nasveti, toda železniška uprava ima za vse gluha ušesa. Vsak lajik vo, da bi se dala zadeva urediti na pravčnostven način. Treba bi bilo le nekoliko dobre volje. Ako že mora vlak do vodovoda, naj stori to potem, ko ljudje na postaji izstopijo. Prosimo in opozarjamo merodajne činitelje, da upravičeni želji kranjskega meščanstva in tujece čimprej ustrežejo!

TRBOVLJE. (Iz uradnih krogov.) Nathoma se je zagnalo, da se je odločilo ravnateljstvo Trbov. premokopne družbe imenovati na tukajšnjem vrhodnem okrožju Nemca inž. Schniederja za obratovanje. Vsi narodni krogi brez razlike so presenečeni nad tem dejstvom, kajti znano je vsem, da je za to mesto na razpolago dovolj domačinov — Slovencev. Kakor čujemo, baje tudi rudarska oblast tega imenovanja ne odo-brava. Upamo, da se vlada narodnega bloka ne bo pregrešila sama napram sebi, marveč se bo postavila na edino pravilno stališče, hviškega ministra Krizmanca, da naj kvalificirani domačini zasedejo taka mesta in le, ako domačini sil ni — naj pridejo izomerci — v zadnji vrsti Nemci v poštev. Radovedni smo koliko važnih mest zasedajo naši rojaki v tujinah — osebito v Avstriji. Zarazovanje samega sebe — je podlaga tujčevi petli!

Obnovite naročnino!

Ne jezite se in ne klevetajte!

Po povratku iz Beograda čitam v «Slovencu» pamflet o veličastnem nedeljskem shodu samostojnih demokratov v Beogradu. Veliko zhorovanje, ki se je vršilo v nabito polni največji beograjski dvorani Kazine, je po svoji udeležbi in po navdušenosti zborovalcev iz vseh slo-jev prebivalstva, bilo naravnost sijajna manifestacija državne in nacionalne misli. Po velikem, pravega narodnega in državniškega duha prožetem govoru ministra Pribeževića sem v kratkih besedah pozdravil zbor tudi jaz v imenu slovenskega dela jugoslovenske demokracije. «Slovenec» je poročal, da je bil moj govor «denunciacija najnižje vrste celokupnega slovenstva», «zaličev narodnega slovenskega ponosa in našega dobrega ljudstva» ter me je opsoval z raznimi priimki iz svojega bogatega zargona. «Jutro» je «Slovenčev» klevete že primerno zavrnilo ter v protidokaz pribilo tudi poročilo beograjske «Reči» o nekaterih markantnih mestih mojih izjav.

Seveda so «Slovenčeve» trditve o vsebini in formi mojih izjav in od kraja do konca zlagane. Prosta kleveta je še posebej, da sem žali slovenski ponos ali kogarkoli «denunciral». Glavna misel mojega govora je bila v kratkem tale: Slovenci kot najkspostopiranejši del našega naroda, ki je izpostavljen stalni opasnosti italijanskega in nemškega imperijalizma, smo v svoji eksistenci odvisni od močne jugoslovenske države, od zaslonbe velikega edinstvenega naroda, ki slovensko stvar smatra za svojo. Na drugi strani smo baš mi Slovenci Jugoslaviji prednja strža in v marsikaterem oziru neprecenljiv element splošnega napredka naroda in države. Iz tega sledi, da je separatistična politika za Slovence pogubna in državi škodljiva. Na Slovenskem sicer ni glavna nacionalna fronta, a je vendar ravno tako važna, kakor ona proti Radiču. Klerikalci so s spretno taktiko poskušali varati izvenslovensko javnost o svojih namerah. Dr. Korošec je v parlamentu svečano odklonil čitanje slovenskih protokolov z motivacijo, da je srbohrvaški jezik ravno tako naš jezik, doma pa klerikalna stranka huijska narod, da se ga hoče porbiti in slovenščino «odpraviti». V Beogradu na vladi so klerikalci najhujši centralisti, doma bunijo ljudstvo za «separatizem Slovenije». Rezultati takega njihovega dela so za nas Slovence nad vse žalostni. Klerikalna politika nas vodi ali pod Radičevo zagrebško komando in nas iz ravnopravnih članov velikega jugoslovenskega naroda pretvarja v planinske ostanke hrvaškega plemena ali pa nas izpostavlja nevarnosti, da se pod vidom «samostojnosti» izločimo iz mogočnega narodnega in državnega telesa Jugoslavije ter postanemo ob priliki žrtve italijanskega ali obnovljenega nemškega imperijalizma. Proti tej in taki politiki se hočejo vsi trezni narodni elementi med Slovenci z vso silo upreti, dokler je čas. Nacionalna fronta v Sloveniji mora onemogočiti brezvestne eksperimente, s katerimi se igra klerikalna politika, postavljajoč na kocko vso bodočnost našega plemena. V bratskem in složnem sodelovanju slovenskih naprednih ljudi z narodno čutečimi Hrvati in Srbi ostane nacionalna misel tudi na Slovenskem neporazna.

Kaj je v teh izjavah protislovenskega ali denuncijantskega? Ali se pravi denuncirati, če se konstatirajo not-

rična fakta iz klerikalne politične teorije in prakse? Ali je protislovensko, če se govori o jugoslovenski ideji kot spasiateljici našega slovenskega rodu?

Moj skromni govor je bil deležen velikega odobravanja in pritrdjenja ogromne množice. To burno odobravanje ni veljalo mojim besedam, temveč je bilo tudi izraz iskrenih simpatij širokih srbskih krogov za našo slovensko stvar in manifestacija volje, da Narodni blok v skupnem naporu narodnih Slovencev, Hrvatov in Srbov zmagovito stre vse protivnike naše države in nacionalne ideje.

Razumem, da je to klerikalcem neprijetno, toda za Slovence, za narod in državo bo koristno.

Dr. Kramer.

Afera nemškega generala Nathusiusa

Zadnje tedne je povzročila silno razburjenje po Nemčiji in izredno srdito polemiko po časopisju afera nemškega generala Nathusiusa.

General Nathusius se je nahajal med svetovno vojno dolgo kot poveljnik večje bojne enote v severni Franciji. Nastanjen je bil v nekem gradiču v mestu Roubaix, katerega lastnik pa se je bil umaknil s Francozi ter je pustil v gradu le neko staro gospo. Po vojni je lastnik obtožil generala Nathusiusa, da je pobral njegove stvari v gradiču, osobito opremo, drago posojilo in steklenice s pižamo ter jih poslal v Nemčijo svoji ženi v Koblenz. Francosko vojno sodišče je nato generala Nathusiusa obtožilo tatvine ter ga, dasi in contumacia, obsodilo na 5 let ječe. Generala pa seveda ni bilo v Francijo in kazen se ni mogla izvršiti.

Za vse sveto pa je general Nathusius prišel v Francijo, in sicer v Nancy, kjer je grob enega njegovih sorodnikov. Tamkaj pa ga je spoznal neki francoski detektiv in ga dal aretirati. Zaprl so ga in ga prepeljali v Lille, to je v bližino Roubaixa.

Poročilo o aretaciji Nathusiusa je povzročilo v Nemčiji ogromno razburjenje, ki ga je časopisje vodno hujše podžigalo, hujskajoč v imenu nemške nacionalne časti zoper francosko «maščevalnost».

Medtem so privleli Nathusiusa pred vojno sodišče v Lille, kjer se je dne 21. novembra vršila vročja njega znova obravnava. General je namreč trdil, da sploh ni vedel ničesar o svoji kontumacijski obsodbi, vrh tega pa zanikal, da bi bil izvršil kako tatvino v Roubaixu in odpošiljal blago na svoj dom v Nemčijo.

Pri obravnavi so izpovedale priče: Leon Motte, industrijalec iz Roubaixa, lastnik gradiča, v katerem se je izvršila tatvina, dalje gospa Riquier, kateri je prvi izročil varstvo gradiča, ki je izpovedala, da so vojaki generala Nathusiusa pobrali in zavili ukradene predmete, ter naposled neki gospod Bourgeois, ki je izpovedal, da je videl naslove obtoženca na zabojih, napolnjenih s posojdjem in likerji. — Pri-pomeniti je še, da se pri hišni preiskavi na generalovem domu v Koblenzu, ki se nahaja v okupacijskem predelu zapadne Nemčije, ni našlo ničesar od ukradenih stvari.

Vojno sodišče je s šestimi proti enemu glasom spoznalo generala Nathusiusa krivim ter ga je nato s štirimi glasovi proti trem obsodilo na eno leto ječe.

Ta obsodba, čeprav izdatno omiljena v primeri s prvo, je vzbudila nov

Naši kraji in ljudje

Sodba v celjskem komunističnem procesu

SEDEM OBTOŽENCEV OBSOJENIH, OSTALI OPROŠČENI. — RAZPRAVA POTEKLA BREZ INCIDENTOV.

Celje, 27. novembra.

Obtožence je zaslišal predsednik senata po razporedu, kakor jih navaja obtožnica. Vsi so večidel mladi fantje, ki jih je zapeljala poverljiva psihoza in tajno rovarjenje gotovih brezvestnih boljševičskih agentov na stranpota. Njih nastop je samozavesten in kaže, da so imeli v preiskovalnem zaporu dovolj časa, da so se pripravili na glavno razpravo. Večina obtožencev se odkrito pripoznava h komunizmu in članstvu raznih mladinskih organizacij, ki so pod nedolžno firmo izobraževalnih in strokovnih društev skušali tajno širiti komunistične ideje, dokler bi ne bil ves komunistični pokret zrel za javen nastop in puč.

Prvi je bil zaslišan rudar Franc Kokalj iz Zagorja, ki izjavlja, da ni pristal nobene stranke. Po navedbi bivšega strokovnega tajnika organizacije Zveze rudarskih delavcev Ivana Kačnika pa je dokazano, da je bil ravno Kokalj zelo agilen pripadnik politične Neodvisne delavske stranke Jugoslavije. Saj je skušal tudi v strokovno organizacijo Zveze rudarskih delavcev zanesiti revolucionarne ideje. Obdolženec je bil dne 24. maja v Ljubljani, kjer je skrivaj govoril z zaprtim Cirilom Grozdnikom in ga vabil, naj pride do nedelje 1. junija na vsak način v Trbovlje. V preiskovalnem zaporu je skušal Kokalj iztihnati neko pismo, da bi zapeljal neko pričo h krivemu pričevanju.

Franc Lipušček, steklar iz Zagorja, pri znava svoj revolucionarni govor dne 25. maja in udeležbo na shodu 1. junija v Rudarskem domu, dasiravno je to do aretacije tajil. Priznava kot član ZDJM politični značaj te organizacije, v kateri smejo biti vključeni omladinci od 16. - 23. leta, od 23. leta naprej pa v — NDSJ. Karol Hudomal, ključavničarski vajenec iz Zagorja, trdovratno zanika, da bi bil kdaj orožnikom priznal, da so delavci po končanem shodu v Trbovljah kričali: »Zdaj gremo na Orjuno!« Josip Marn, rudar iz Zagorja, se priznava za komunističnega in pove, da je slišal vpiti množico »Dol z Orjuno« in nato zaporedoma kakih 15 strel, na kar je bežal v sobo Povšetove hiše. Engelbert Weinberger, steklar iz Zagorja je prvotno v preiskovalnem zaporu trdil, da spreveda Orjuno sploh ni videl, pozneje pa je priznal, da je slišal kričati pred Povšetovo gostilno: »Pij Orjuno!« in streljanje in da mu je kmalu nato povedal Joško Sitar, da leži njegov brat Mirko Weinberger v Pravičevih gostilni ranjen. Josip Sitar, steklar iz Zagorja, priznava, da je član »Vesne« in da se je udeležil sestanka v Zagorju in v Rudarskem domu v Trbovljah. Opazoval je prihod Orjune ter slišal vpiti, zanika pa vsako soudeležbo pri napadu.

Albin Erjavec, stavbinski delavec v Trbovljah priznava, da je predsedoval mladinskemu shodu v Trbovljah, katerega je sklicala NDSJ in da je kot tajnica fungirala Antonija Čec. Dne 1. junija se je udeležil istotako shoda v Trbovljah ter povzel končno tudi sam besedo, ker se mu je zdel Klinčev govor premalo navduševalen. Glaven njegov namen je bil baje zborovalec zadržati udeležence shoda na zborovalnem prostoru, da bi Orjuna korakala po prazni cesti. Vendar pa je prenehal s svojim govorom še pred njenim prihodom do Povšetove hiše, ker mu je »zmanjalo« snovi. Pravi, da je bil res pred kinom in da je popoldne očital orožništvu, zakaj ni preprečilo požiga Rudarskega doma.

Ivan Jarc, rudar v Trbovljah, priznava, da je pričakoval orjunaško povorko med Povšetovo in Počivalškovo hišo ni pa se baje udeležil napada. Iz zapora je pisal Josipu Stepančiču v Trbovljah pismo, iz katerega je dognano, da je hotel pridobiti nekatere priče za krivo pričevanje v svojo korist. Obdolženec tudi priznava, da je kolportiral Leninove brošure med delavstvom po naročilu NDSJ.

Ignac Fric, rudar v Trbovljah in predsednik ZRD, je dne 1. junija predsedoval mladinskemu shodu v Trbovljah, ki je bil baje proti njegovi volji preložen od 2. junija na 1. junija. Obdolženec je brat padlega Albina Frica, ki je nekaj dni poprej v Kamniku pri tretjem bratu namigaval in za vse slučaje vzel slovo za vedno, iz česar je sklepati, da je bil soudeležen ali da je moral vsaj najmanj vedeti za vse predpriprave, ki so se vršile za napad na Orjuno.

Skico je naš posebno v Celje odposlani risar posnel na lico mesta, ob prav neugodnih prilikah za skiciranje. Na desni senat (od desne proti levi votanta gg. dr. Košan, sv. Stepančič, predsednik senata sv. Levičnik, na desni vss. dr. Bračič, potem državni pravdnik dr. M. Rus, na njegovi levi branitelj dr. Tuma, ko suhoparno razklada svoje teorije. Na levi v ospredju tri skupine obtožencev, v srednji skupini Klopčič in Klinč, v zadnji skupini na levem krilu gđ. Antonija Čečova. Stroj in v sredi leve skupine, Berčič z licem obrnjen od gledalca.

Podrobnosti o komunističnih pripravah.

Izjave in zasliševanje prič, ki se je vršilo v sredo 26. t. m. ves dan, ni prineslo v proces novih momentov. Važno je bilo izpovedovanje priče Pirc, ki je zelo obtežil obtožena Strojina. Stroj in je namreč prvotno izpovedal, da je vzel ročno granato pastirjem ter jo razstrelil med skalovjem nad Dobro v navzočnosti Pirca. Svoj govor pa je pozneje spremenil ter trdil, da je 24. majnika pri dnevnem kopu našel kos dinamita, katerega je potem obdal s kamenjem in neko pločevino ter vse skupaj razstrelil v skalovju. Pircu pa je naročil, naj o tem molči. Razen tega ga je še hotel privedi do krivega pričevanja. Pirc je vseeno izpovedal resnico. Dne 24. majnika ga je prišel vabiti Stroj in na vasovanje. Ker pa dekleta nista našla doma, sta se napotila proti Dobrni. Na poti je potegnil obtoženec iz žepa kakih 15 cm dolg kos dinamita ter ga popolnoma pripravljenega za eksplozijo nesel med skalovje, ki je eksplodiralo in razmetalo mnogo kamenja. Stroj in je polagal napram priči Pircu posebno važnost na to, da Pirc ničesar ne izda. Stroj in je Pircu tudi povedal, da ima doma še dva kosa dinamita, ker je baje slišal, da pride čez 14 dni zopet Orjuna v Trbovlje.

Citanje izpovedb prič in njih zasliševanje je trajalo v sredo do večera.

Cudovito stališče komunističnega branitelja.

Zagovorniki dr. Tuma so napravili nervoznega zastopnika naše narodne vojske, ki so se zanimali za proces ter bili med razpravo navzoči. Dr. Tuma je zahteval od predsednika senata intervencijo, menda da naj odstrani poslušalce vojske, njegov protest pa seveda ni ničesar zalegal.

V četrtek dopoldne so se vršili govori državnega pravdnika, ter obeh braniteljev. Dr. Tuma se je očividno do dobro zavedal, da je v skrajno svobodoljubni državi, na jugoslovenskih tleh, kjer se svoboda zlorablja. V svojem dve in polurnem govoru je razvijal svoje ne povsem jasne loze o socializmu, marksizmu, boljševizmu, svoje razumevanje komunizma ter se odkrito priznal za pristalca komunizma. Njegovo teoretično izvajanje je spadalo bolj pred kak zaupni sestanek njegovih somišljenikov, kot pa v sodno dvorano. Po staroznani navadi je poleg teoretičnih otrobov navezal tudi proste poulične izmišljotine in je poskušal delati »stimungo« s pogrevanjem o dr. Žerjavu in Pribečiču čes, da sta ona pravzaprav ustvarila Orjuno in jo s pomočjo Slavenske banke vzdrževala. Negiral je narodno edinstvo seveda, govoril o namišljeni državi ter pozival obtožena Klopčiča, naj marljivo deluje naprej, samo njegovo delovanje naj bo bolj previdno, da ne pride zopet v roke državne oblasti! Dr. Tuma je obravnaval Orjuno popolnoma s stališča fašizma, kakor ga je imel še pred nedavnim prilik opazovati v zaslednem ozemlju. Pozabil je pri tem, da je baš nacionalna ideja v naši mladini najboljša garancija za osvobodjenje še neodrešenim bratom. Dr. Tuma je bil v svoji boljšji dobi drugačnega naziranja, kakor danes. Jugoslavija bo pa tudi še njega prenesla.

Dr. Hodžar je to pot hvalil kvaliteto naše oborožene sile, kar je iz ust fanatičnega pristaja SLS vsekakor zanimivo slišati. Zanimivega njegov govor ni nudi.

Po večurnem posvetovanju je predsednik senata ob 3/4 na 19. razglasil sledečo razsodbo:

24letni Ivan Stroj in, rudar v Trbovljah, se obsoja na 2 leti težke ječe, 19letni Ivan Berčič, rudar v Trbovljah, na 15 mesecev ječe, 27letni Franc Kokalj, rudar v Zagorju, na 1 leto težke ječe, 20letni Ivan Hlebec, steklar v Zagorju, na 1 leto težke ječe, 31letni Ignac Fric, rudar v Trbovljah, na 8 mesecev težke ječe, 21letni Franc Klopčič, visokošolec v Ljubljani, na 3 mesece ječe, 23letni Ivan Jarc, rudar v Trbovljah, na 2 meseca težke ječe. Razen Klopčiča in Jarca je bilo vseh pet obsojenih po zakonu o zaščiti države: Jarc je bil obsojen samo radi hudodelstva goljufije, ker je napeljal h krivemu pričevanju, Franc Klopčič pa po § 103. srb. kaz. zakona, ker je

Se danes 28. in jutri 29. t. m.

II. del Maharadža iz Baradžistana

Orientalni pustolovski roman v 6 dejanjih, v glavni vlogi zvezdnik HARRY PIEL

V nedelje prvi veliki kitajski film

Trpljenje zakonoloma

Ljubavna tragedija v 5 dej. v glavni vlogi najlepši kitajski umetnik Susuo Hayakawa

Predstave ob 1/2, 5, 8, in 9. uri.

Pri večernih predstavah obse priljubljeni salonski orkester (Rybel).

Tel. 730 Kino Ljubljanski dvor Tel. 730

predlagal resolucijo, s katero so na nekem shodu zahtevali, da se Sedej izpusti iz ječe. Stroj in Berčič sta bila razun zakona o zaščiti države obsojena tudi radi zbiranja orožja. Hlebec pa poleg zakona o zaščiti države še radi goljufije. Od 20 obtožencev je bilo torej obsojenih 7, oproščenih pa 13 (Lipušček, Hudomal, Marn, E. Weinberger, Sitar, Erjavec, Klinč, M. Weinberger, Kobilšek, Sluga, Kozar, M. Klopčič in A. Čečova.) Pri razglasitvi razsodbe je bila dvorana natlačena polna in je predsednik senata pred razglasom opozoril prisotne, da se naj vzdržijo vsakega medklica in se nato mirno razidejo, kar se je tudi zgodilo.

Kristan v zaporu priznal!

Kakor znano, je bil Janes Kristan iz Sp. Pirniči pri zadnji poroti soglasno obsojen na smrt na vešalih, ker je letos spomlad roparsko umoril posestnika Marjijo Zevnikovo iz St. Valburge pri Smedniku. Pri dvodnevnih razpravi je odločno tajil svojo krivdo, čeprav so bili proti njemu nagromadeni toliki dokazi, da je porotniški krivdorek bil soglasen. Vključ temu so se slišali v javnosti tu pa tam glasovi, ki so izražali dvome o pravičnosti sodbe. V pomirjenju teh dvomljivcev bo gotovo služilo, da je Kristan sedaj v zaporu priznal v bistvu svoj čin. Nahaja se še vedno v zaporih deželnega sodišča, ker je vložil pomilostitveno prošnjo, ki je bila odposlana na pristojno mesto.

Velike tatvine manufakturnega blaga

Ljubljana, 27. novembra.

Policijska direkcija je bila pred kratkim zaupno opozorjena, da se v več trgovini z manufakturnim blagom, F. Urbanc, že dalje časa krade blago kar na debelo. Lastnik trgovine je sicer opazal, da izginja razno blago, kdo je tat, pa ni bilo mogoče dognati.

Zadevi se je zato posvetilo več zmognejših detektivov. Dne 23. t. m. so policijski agenti prav posebno oprezali okrog stanovanja Urbančevega nastavljenca, 30-letnega Martina Petka, na Cesti na gorbeniško železnico št. 7. Zvedelo se je namreč, da zahajajo k njem večkrat razni moški, ki odhajajo vedno z večjimi ali manjšimi zavitki. Tudi omenjenega dne je prišel okrog pol 10. uri dopoldne k Petku neki neznanec in stopil približno uro kasneje z njim skupno na cesto. Neznanec je to pot nesel kar dva zavitka, enega pa je imel Petek sam. Oba sta krenila proti kolodvoru, bržkone v smeri, da se odpeljeta. Pred kolodvorom pa sta ju nenadno ustavila zasledujoča detektiva. Silno sta se prestrašila in po kratkem obojavljanju pokazala, kaj nosita. Kakor se je domnevalo, je bilo v zavitkih res samo manufakturno blago. Oba sta bila aretirana in se je drugi legitimiral za Adolfa Mrakiča, rojenega 1. 1897. v Bovecu pri Tolminu. Pri zaslišanju je izjavil, da je trgovec iz Dol. Lendave. Priznal je v polnem obsegu, da je dobival večkrat od Petka razno manufakturno, katero je kupoval za svojo trgovino, ki jo vodi skupno s sotrudnikom Andrejem Roškariem. Tudi Petek je takoj priznal, da je kradel že dolgo časa iz trgovine vse mogoče blago. Na njegovem stanovanju se je izvršila hišna preiskava, ki je imela popoln uspeh. Pri njem so namreč našli toliko blaga, da bi zadostovalo za malo trgovino.

Na podlagi nadaljnjih poizvedb so sledile še druge aretacije Urbančevih uslužbencev. Prvi je prišel na vrsto 26letni trgovski pomočnik Anton Sitar, doma iz Mengša, stanujoč na Aleksandrovi cesti št. 9. V njegovi sobi so našli 22 robcev, več metrov kloba, šifona itd. Tudi ta je brez oklevanja priznal, da je odnašal vsakovrstno blago in sicer na ta način, da ga je ovil na sebi pod obleko. Od Petka je dobival v razprodajo blago tudi trgovski potnik, 24letni Matko Pečkaj, doma z Vrhnike. V afero je zapleten tudi 23letni, trgovski pomočnik France Puhan, rodom iz Bogočina pri Dol. Lendavi. Ta je kupoval od Sitarja blago samo za lastno potrebo. Od istega je kupoval blago tudi 24letni trgovski pomočnik Vladislav Galjot, ki ga je prodajal nato nekemu kramarju v Novem Vodmatu. Vsi osumljeni so bili aretirani.

Poizvedbe so se na podlagi izjav aretirancev nadaljevale tudi v Prekmurju, kamor je šlo največ ukradene robe. Policijski organi so se podali tja v spremstvu g. Urbanca, ki svoje blago dooro pozna. Ugotovilo se je, da aretirani Mrakič ni nikak trgovec, marveč je bil še do pred kratkim brivec. Trgovec je postal šele z ukradenim blagom. Roškar ni bil njegov kompanjon, ampak poslovodja Prekmurske zadruge v Dol. Lendavi. Blago je Roškar prodajal na svoj račun in omenjena zadruga v afero ni zapletena. Policijski organi so prišli še

pravočasno in zaplenili za več tisoč Din ukradene manufakture na njegovem domu. Poizvedovalo se je za blagom tudi v Veliki Nedelji in Sodincih pri Ptuj. V Sodincih so našli pri Petkovem bratu, ki je viničar, več obleke in perila, asrejene iz ukradenega blaga. Zadržni o tatvini ni vedel in se je izgovoril, da mu je blago brat podaril.

Koliko znana skupna škoda, ki jo trpi tvrdka F. Urbanc, še ni mogoče dognati, ker so se vršile tatvine že čez leto dni. Vsota pa bo bržkone presegla 100.000 dinarjev.

Zablode čutne ljubezni

V Beogradu je kontrola tujcev, ki pri hajajo v prestolico občutno težavnejša kakor v drugih mestih. Zato so tamkaj racije pogosta in vsakdanja stvar. Pri vsaki raciji se ujame kak tiček v policijsko past, tako, da so zapor vedno polni.

Tako racijo so podvzeli te dni ponovi beograjski detektivi. Preiskali so vse temne in sumljive kote ter so nalovili okoli 30 sumljivih elementov, ki niso mogli dokumentarno dokazati kdo iz odhod so in kaj delajo v Beogradu.

V neki ulici je bilo tisto noč neobičajno živahno. Detektivi so jo zaprli od vseh strani ter se bližali od zgoraj in spodaj. Sumljive eksistence so ustavljali ter jih legitimirali. Kdor se ni mogel legitimirati, so ga povabili s seboj na stražnico.

Baš ob tem usodnem času se je nahajal na ulici tudi Franc Müller, 23letni trgovec sin z Dunaja. Na Dunaju se vrše racije drugače, zato se je Müller procedure v Beogradu ustrašil. Boječ se da ne bi mu šlo za kožo, jo je pobrisal pred detektivi in se spustil v beg v najbližjo stransko ulico. Tajni policisti so seveda brž stopili za njim. Müller je stoprav s svojim begom v njih zbudil sum, da nima čiste vesti in na nekem oglu se je moral neprijetnim zalezovalcem udati ter oditi z njimi v urad.

Na stražnici se je pokazalo, da im. Müller dokumente v redu. Njegovo obnašanje pa je bilo takšno, da ni vzbujalo posebnega zaupanja, zato so sestavili protokol, za katerega je dal Müller na razpolago sledeče gradivo:

Rojen sem na Dunaju, kamor sem tudi pristojen, star sem zdaj 23 let, oženjen, oče enega otroka. V Beograd sem prišel iz Novega Sada. Imel sem namen poiskati si v prestolici službo in sem v tej zadevi prosil nekega odvetnika, naj mi preskrbi dovoljenje za bivanje v jugoslovenski prestolici.

Moja preteklost je takšna: prisilili so me, da sem se oženil z žensko, ki je pet let starejša od mene. Ona je h' trgovca kakor jaz. Nekaj časa sva se prav dobro razumela. Ko mi je žena postala mati, pa sem se enkrat po poslovnih zadevah odpeljal v Novi Sad. Tam sem v nekem kabaretu srečal žensko bitje, v katero sem se zaljubil do blaznosti. Ime ji je bilo Ela Richter, narodnosti je bila madžarske, po državljanstvu pa Jugoslovenka. Brž mi je šinilo v glavo, da je ta ženska vredna vsake žrtve. Dogovoril sem se z njo, odpeljal na Dunaj okradel v odsotnosti mojega očeta njegovo polno blaginjo in odšel nazaj v Novi Sad ne da bi rekel ženi in otroku zbogom in ne da bi se očetu opravičil radi tatvine.

Zivel a sva z Elo skoraj štiri mesece. V tem času sem zapravil vse denar in Ela me je naposled zapustila. Šele sedaj sem spoznal, da ni imela zame nikoli iskre ljubezni, marveč da me je prosto izsesala. Lotil se me je obup in v tem obupu sem se zatekel vnovič v kabaret, da bi tam našel kako nadomestilo za izgubljeno ljubezen. Zaman! Ela je bila samo ena in edina! Ko sem videl, da nimam več od česa živeti, sem odšel v Beograd, kjer sem si hotel poiskati tla zaslužka in če mogoče tudi nadomestila za lepo Madžarko...

Toda v Beogradu nisem dobil ne službe, ne druge Ele. V meni se je zbudila vest, oglasilo se je kesanje. Rad bi so bil vrnil domov k očetu in ženi, pa me je bilo sram grehov, s katerimi sem umazal svojo dušo. Zdaj sem tu in ne vem kaj storiti.

Müller je ono noč prenočil na stražnici, drugo jutro pa mu je policija preskrbela potne listine in sprevstvo ter ga odpravila čez našo mejo. Bogzna če, in s kakšnimi čustvi je Müller dospel na Dunaj in se družil potrkati na vrata svojega doma...

Neprekosljivi so le

istoval stroji.

Nedostaj v konstrukciji in materijalu. Izredno nizke cene. 1924

Oglejte si jih pred nakupom!

J. GOREC, Ljubljana

(palata Ljublj. kred. banke).

Domače vesti

* Sprejemi pri g. velikem županu. — Vseled preoblike posloj sprejema veliki župan dr. Baltić do nadaljnjega stranke samo ob torkih in petkih od 10. do 18. ure.

* Iz «Uradnega lista». «Uradni list» ljubljanske in mariborske oblasti objavlja v večeršnjih številki pravilnik o oprostitvi živine, priprave in vozi od porazteljevanja in odvzemanja za vojaške potrebe, na kar opozarjamo zainteresirane.

* Novi upravitelj oddelka ministrstva pravde v Zagrebu. Minister pravde je dodelil svetnika stola sedmorice doktorja Aleksandra Vauča oddelku ministrstva pravde v Zagrebu ter mu obenem poveril upravo tega oddelka.

* Iz poštnih služb. V poštni službi so premeščeni: uradnica Ivana Demšar iz Novega mesta k poštnemu in brzojavnemu uradu Maribor 1; uradnik Franc Možek od urada Ljubljana 2 k poštnemu uradu Ljubljana 1; promesitve uradnika Rudolfa Kolbeza iz Maribora v Gorjajo Radgono je razveljavljena.

* «Honorarne odredbe za vse tehniške radove inženjere, arhitekta in geometra», katere imajo po sklepu letošnje glavne skupščine Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov v Novem Sadu veljavnost za celo Jugoslavijo, so izšle na 58 straneh v priročni izdaji v srbo-hrvatskem jeziku ter so v zalogi in se dobe pri Udruženju jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov — Sekciji Ljubljana, Turjaški trg 1. Cena 40 Din. Pošilja se tudi po pošti ali po povzetju. Honorarne odredbe obsegajo 4 poglavja in obravnavajo vse inženjerske stroke. Naobhodno so potrebno vsem inženjerjem, arhitektom, geometrom, izvedencem, podjetjem in gradbenim gospodarjem. Služile bodo tudi vsem gospodarskim korporacijam, oblastvom in sodiščem. Z unifikacijo honorarnih odredb za celo kraljevino so stvorili jugoslovenski inženjerji važen in pomemben korak naprej h konsolidaciji naših gospodarskih razmer. Nakup tega temeljitga in važnega strokovnega dela toplo priporočamo.

* Posvetitev škopljanskega škola. V ljubljanski stolnici bo prihodnje nedelje papežev nuncij Hermenegild Pelegrinetti posvetil novoimenovalnega škola za Škopolje dr. J. Gnidovca. Intronizacija novega škola se vrši dne 8. decembra v Prizrenu.

* Podpora jugoslovenskemu novinarstvu. Prosvetni minister Svetozar Pribičević je odobril podporo v korist jugoslovenskemu novinarstvu udruženju v znesku 17.800 Din.

* Hlmen. Poročili se je pretekli ponedeljek v Bohinjski Srednji vasi g. Ciril Osana z gđ. Poldi Gregoričevno iz Ljubljane. Bilo srečno!

* Srebrna poroka. 25 letnico svoje poroke sta obhajala včeraj v krogu svojih domačih na Jesenicah gg. Davorin in Ivan Tancar, danes pa je obhajal v Trbeljah naš somišljenik g. Anton Urek. Še mnogo srečnih let!

* Zopet v svobodi. Iz Celja nam poročajo 27. t. m.: Danes popoldne so izpustili iz tukajšnjega preiskovalnega zapora okrožnega sodišča inž. M. Kranjca, predsednika Orjune, upravnika Rejo in še šest drugih Orjunašev, ki so bili v preiskavi radi trboveljskih dogodkov. Dva Orjunaša sta ostala v zaporu ter prideta danes pred sodišče. Vest, da je proti inž. Kranjcu že odredjena razprava pred poroto za 4. december je povsem neresnična in sloni na zamenjavi osebe. Gre za povsem drugega Kranjca, ki se bo 4. decembra pred poroto zagovarjal radi tatvine. Preiskava proti inž. Marku Kranjcu in tovarišarjem je bila ustavljena, ker ni prinesla nobenega dokaza, ki bi podprl kakršnokoli domnevo krivde.

* Nov kovani drobiž. Kakor znano, je ministrski svet nedavno sklenil, da se čim prej nabavi za 200 milijonov kovanege drobiža po pol dinarja, po 1 dinar in po 2 dinarja. Kovinska zmes za ta drobiž mora biti sestavljena iz 75 odstotkov čistega bakra in 25 odstotkov čistega nikla. Še tekom tedna bo razpisana licitacija za kovanje drobiža. Poizvedbe bo do 15. decembra sprejela generalni inšpektorat finančnega ministrstva.

* Razpust društva. «Zveza delavcev in delavk kovinske industrije in obrti Jugoslavije za Slovenijo» s sedežem v Ljubljani in njena podružnica v Ljubljani sta po § 24. društvenega zakona z dne 15. novembra 1897, drž. zak. Nov. 184, razpuščeni, ker sta prekršili statutarne pogoje.

* Zaplenjeni letaki HRSS. Iz Osljeka poročajo, da so bili na tamkajšnjem kolodvoru zaplenjeni Radičevi letaki, namenjeni Nemcem, Madžarom in Srbom v Vojvodini. Zastopniki krajevne organizacije HRSS so pri velikem županu zahtevali, naj se konfiskacija razveljavi. Zahteva pa je bila odklonjena.

* Slovensko Planinsko društvo naznaja, da je Kriška koča na Kravcu še sedaj uporabna za poset turistov. Ob obohotih in nedeljah jo bo za silo oskrboval Nace Slatnar od Sv. Ambroža, v katerega spremstvu se koča tudi lahko med tednom poseja. Odejo in provljanj naj si vsak turist seboj prinese. Pristojbina je določena za člane SPD na 10 Din za obo in dan, za nečlane na 30. za obo in dan. Ključ od koče ima spravljen Nace Slatnar pri Sv. Ambrožu. Čezovna koča na Kriškem sedlu ima primitivno zimsko sobo, ki ni zaklenjena, ravnotako Frischautov dom na Okrešlju. Kocbekova koča na Močki planini ni zaklenjena in ima tudi

drva. Tam se lahko prenoči; odejo in živež mora vsak seboj prinesiti. Ključ od obeh koč na Golici se dobe pod že objavljenimi pogoji pri lovcu Durniču na Planini, ključ od koč na Kamniškem sedlu pa v Kamniški Bistrici. — Orednji odbor SPD.

* Prvi jugoslovenski hidroplan. Dne 25. t. m. se je vršil polzkušni polet prvega jugoslovenskega hidroplana, ki je bil po Mleklovm sistemu izdelan v novosadski tovarni letal «Kariusa». Hidroplan je krmaril znani pilot, upokojeni fregatni kapitan Demeter Konjović, ki je letal približno eno uro v višini 300 metrov. Z aparatom ni bil popolnoma zadovoljen in se bodo morale izvršiti nekatere nebitvene izpremembe. Komanda vojne mornarice je v tovarni «Kariusa» naročila večje število hidroplanov.

* Samomor. V Veliki Kostrevačici pri Smartnem se je obesil tamkajšnji vrvar Janez Perne. Nesrečno se je omračil um.

* Železniška nesreča. Iz Zidanega mosta nam pišejo: Dne 28. t. m. se je vračal delavec tukajšnje cementarne Josip Peklar z vlakom z Celja v Zidani most. V Bršah je vlak obstal, da se izogne vlak, ki vozi iz Zagreba v Maribor. Mislil je, da si prihrani daljšo pot, je Peklar izstopil iz vlaka, medtem pa je pridrvel nasprotni vlak, ki ga je močno poškodoval na nogah. Peklarja so odpeljali v splošno bolnico v Ljubljano.

* Požar v Stubi pri Domžalah. Dne 20. novembra okoli polnoči je izbruhnil v Mentonijem valjenem mlinu požar, ki je uničil mlinsko stavbo. Ogenj se je razširil s tako naglico, da so gasile požarnih bramb iz Pšate in Domžal z največjo težavo rešili gospodarsko poslopje. Skoda je nastal požar, še ni pojasnjeno. Kako je ogromna in se cení na 800.000 Din. Uničeni so tudi vsi stroji, žito in mlevski izdelki. Lastnik je bil zavarovan približno za polovico škode.

Iz Ljubljane

u— V ponedeljek zvečer, v proslavo narodnega praznika 1. decembra, prireditelj Jugoslovenskega Novinarskega Udruženja (Seksija Ljubljana) v veliki dvorani hotela Union tradicionalno akademijo. Nastopilo najodličnejši ljubljanski glasbeni činitelji: ga. Thierry-Kavčnikova, g. Betetto, Orkestralno društvo Glasbene Matice pod taktirko skladatelja L. M. Skrajnca, ter pevski zbori «Ljubljana», «Ljubljanski Zvon» in «Slavce». Po akademiji prijateljska zabava, pri kateri sodeluje godba Dravske divizije. Kakor že splošno v vseh ljubljanskih krogih vlada interes za prireditve, tako je posebej vabljena tudi izven ljubljanskega intelektualnega, da se udeleži te prvotne umetniško-družabne novinarske prireditve. Posebna vabila se ne razpošiljajo, vabljen je vsakdo, vstopnice (od 25 do 5 Din) pa se dobijo v Matični knjigarni, odtodno na večer prireditve pri blagajni.

u— Proslava našega ujedinjenja. Dan 1. decembra se praznuje kot državni praznik ujedinjenja naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev v eno enotno državo pod žezlom dinastije Karadjordjevič. V ta namen se vrši tega dne ob 10. uri v ljubljanski stolnici Sv. Nikolaja svečano cerkveno opravilo z zahvalno pesmijo in z državno himno. V pravoslavni kapeli se vrši služba božja istega dne ob 9. uri, v evangelijski cerkvi pa ob 10. uri. Na solah se ne vrši pouk, v državnih in drugih javnih uradih, kakor tudi v vseh obrtnih in trgovinskih podjetjih počiva delo. Vsi državni uradi in javna oblastva naj razobesijo na svojih poslopih državne zastave. Po večernem cerkvenem opravilu v stolnici Sv. Nikolaja sprejema veliki župan ljubljanske oblasti v vladni palači poklonitve in čestitke.

u— Recitacijski večer. V bližnjih duh prireditelj g. Karlo Kocijančič, doslej še skoro nepoznan pesnik, recitacijski večer, na katerem bo recital pesmi iz svoje pesniške zbirke. Pred recitacijo bo govoril o kulturnih razmerah doma in po svetu g. Anton Podbevšek. V kolikor smo informirani bo predstojeli literarni večer eden najboljših, kar se jih je vršilo po svetovni vojni. Spored kakor tudi potankosti bomo pravočasno sporočili.

u— Umrli v Ljubljani. Zadnja dva dneva so bili prijavljeni sledeči smrti: Sonja Julijana Novak, hči zavarov. uradnika, 14 dni. — Marija Abrecht, soferijka žena, 30 let. — Anton Lemut, delavec, 62 let. — Marija Eržen, delavka, 40 let. — Valda Marija Peterlin, hči mizarjskega pomočnika, 10 tednov. — Ivana Barl, tovarn. delavka v p. 61 let. — Frančiška Rozman, dninarica, 27 let. — Marija Kozinec, branjevka, 48 let.

u— Orodni odbor Slovenskega planinskega društva naznanja vsem članom ter prijateljem planinstva, da se vrši v ponedeljek dne 5. januarja 1925. v vseh prostorih Narodnega doma v Ljubljani velik planinski ples za kritje stroškov stavbe na Kravcu. Posebno člane nam pozivamo, da marljivo agitirajo za to zelo važno prireditev. Vsa ostala društva pa nasprošamo, da upoštevajo ta dan glede svojih prireditev.

u— Viri infekcije je naslov predavanju zdravnice ge. dr. Šimečeve, ki se vrši danes, v petek ob 8. uri zvečer na šentjakovski šoli. Za poljudna predavanja ge. dr. Šimečeve vlada velika zanimanje in je velika šolska soba vsakokrat že pred 8. uro natlačeno polna.

u— Ljubljanske trgovine pred Miklavžem in Božičem. Gromji trgovci v Ljubljani objavljajo, naknadno k večeršnjim notici, da smejo biti trgovine tudi v nedeljo pred Sv. Miklavžem in nedeljo pred Božičem dopolnivo odprte.

u— O predgovodini našega ujedinjenja. Akademski podružnica Jugoslovenske Matice priredi jutri, v soboto ob 13. uri v univerzitetni zbornici predavanja v proslavo našega ujedinjenja. Predava g. Franjo Baš, cand. phil. o «Predgovodini ujedinjenja». Cenj. občinstvo

u— Policijske prijave. Od srede na četrtrek so bili prijavljeni policijski sledeči slučaj: 1 prestopok strejanja, 2 prestopka pijanosti, 1 prestopok kuljenja nočnega mira, 2 prestopka avtopredpisov, 1 prestopok nedostojnega vedenja, 11 prestopkov cestnega policijskega reda, 2 prestopka v zglasevalnih predpisih, 1 prestopok higijenskih predpisov in 1 pobeg psice. Aretacije so se izvršile štiri in sicer: 1 radi suma tatvine, 1 radi prestopka pijanosti, 1 radi prekoračenja državne meje in 1 radi prepovedanega povratka.

Za narodni praznik

izide «Jutro» v povečanem obsegu in v večji nakladi. Prosimo, da nam pošljete cenjeni interesi svoje oglase pravočasno

da ne bo ovir pri slaganju in tiskanju lista. Objave vseh vrst sprejema: Uprava «Jutra», Prešernova ulica št. 4 v Ljubljani.

u— Orjunaši! Danes, ob 18.21, pridejo iz Celja naši bratje, med njimi predsednik oblastnega odbora, inž. Marko Kranjec, ki so dolgo trpeli v tamšnjih zaporih. Njihova nedolžnost je popolnoma dokazana in se je morala zato preiskava ustaviti. Vsi na kolodvor k sprejemu! Kdor nima kroja, v civilu z znakom! — Zdravo!

u— Akademija Orjune. Dne 1. decembra t. l. ob 11. uri popoldne se vrši v Filharmonični dvorani svečanostna akademija v proslavo narodnega praznika katero priredi oblastni odbor Orjune v Ljubljani. Spored obsega sledeče točke: 1.) Govor pisatelja brata Vladimirja Levstika. 2.) a) Lajovic: Serenada; b) Konjović: c) Pod pendžeri; d) Ravnik: V razkošni sreči, poje operni pevec g. Svetozar Banovec. 3.) Smetana: Iz moje domovine, za gosli s spremljevanjem klavirja. Igra na gosli kons. prof. g. Jan Slais. 4.) a) Hacc: Pastourelle; b) Konjović: Aman djevojko. Poje operna pevka ga. Thierry-Kavčnikova. 5.) a) Adam: Kot iz tihe zabljene kapele; b) Michl: Pevec; c) Rahmaninov: Modrost in cilji. Poje operni pevec g. Julij Betetto. — Vse točke spremlja na klavirju kons. prof. Janko Ravnik. Vstopnice od 25 do 4 Din se dobe v Matični knjigarni.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Diskusijo o nacionalizmu priredi v ponedeljek 1. dec. ob 10. uri v zbornici dvorani univerze društvo slušateljev filozofske fakultete. Referent sodni svetnik dr. A. Lajovic. Vabljene vsi akademiki.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Diskusijo o nacionalizmu priredi v ponedeljek 1. dec. ob 10. uri v zbornici dvorani univerze društvo slušateljev filozofske fakultete. Referent sodni svetnik dr. A. Lajovic. Vabljene vsi akademiki.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Diskusijo o nacionalizmu priredi v ponedeljek 1. dec. ob 10. uri v zbornici dvorani univerze društvo slušateljev filozofske fakultete. Referent sodni svetnik dr. A. Lajovic. Vabljene vsi akademiki.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

u— Klub jugoslovenskih naprednih akademikov iz Italije v Ljubljani je izvolil na svojem VI. rednem občnem zboru za poslovno dobo zimskega semestra 1924.—25. sledeči odbor: Predsednik: Ante Tavčar, jur.; podpredsednik: Verž Marcel, med.; tajnik: Stare Stanke, tehn.; blagajnik: Ček Oktavij, jur.; knjižničar in gospodar: Volčič Ljubo, tehn.; revizorji: Kosovel Jože, fil.; Marc Pavle, jur.; Goljevšek Milovan, tehn.

Življenje za milijon.

Radnja v rokah svetovnoznane Mithale Kortezze, ki je režiral veliki film «Kraljica sužnje».

Samo 2 dni!

Elitni KINO MATICA.

Salonska družabna drama v 6 dejanjih.

28. in 29. novembra.

6556/a

in tovariši akademiki so vabljene k obilni udeležbi.

u— II. tečaj ritmične vaje otvori s 1. decembrom Lidija Wisakova. Prijave Sodna ulica 5. 3166

u— Boris Popov, član ljubljanske opere, poučuje solo-petje. Sprejema stranke od 17. novembra ob 14. do 16. ure v prostorih pevskega društva «Ljubljanski Zvon», Narodni dom, I. nadst. desno. Preizkušnja glasu 50 Din. 3110

u— Marijoneto gledališče Čehoslov. Obce v Narodnem domu. V nedeljo 30. novembra se na splošno željo ponavlja prireditev «Začarani gozd». Glasbo uredil g. Kantor, dekoracije naslikal g. V. Skrušny. Začetek točno ob 4. uri popoldne. 3185

u— Biserna verižica se je izgubila. Pošten najditelj se prosi, da jo odda proti nagradi v upravi «Jutra». 3151

u— Trdka J. Meček, Aleksandrova cesta št. 12, prodaja vsa oblačila za gospode in otroke do božičnih praznikov po znatno znižanih cenah. 2052

u— V restavraciji na glavnem kolodvoru se dobijo fine domače krvine in jetne klobase. Za obilen obisk se priporoča M. Dolničar. 3182

u— Ni Vam še znano, da se dobijo vozni listki za vse postaje tu in inozemstva v pisarni «Putnik» Tourist-Office v palači ljubljanske kreditne banke za isto ceno kakor pri blagajni na kolodvoru. Ravno tako vse karte za vožnjo po Jadranskem morju ter si lahko tudi rezervirajo kabine na ladjah. Istotam se naročajo tudi mesta za spalne vozeve «Wagon» «Lits». 3153

u— Zadruga brivcev, frizerjev in lasničarjev v Ljubljani obvešča slavno občinstvo, da bodo brivnice v nedeljo dne 30. novembra t. l. izjemoma odprte in sicer od pol. 8. do 12. ure popoldne. Dne 1. decembra na praznik ujedinjenja pa celi dan zaprte. — Načelstvo. 3190

Priporočamo se specijalno za 6172

otroške obleke

M. Kristof-Bučar, Ljubljana, Stari trg 9

Iz Celja

u— Državna kraljevna zaščitna deca in mladine v Celju ima svoj redni občni zbor v torek, dne 2. decembra ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma v Celju. Na dnevnem redu je med drugim poročilo g. dr. Kalana o Kolenčevi zapuščini v prid zaščitni deca in mladine.

u— Telefonski promet z Italijo. Telefonski promet med centralo Celje in centralami Trst, Gorica, Udine, Benetke in Reka se je otvoril dne 25. t. m. Pogovori se vršijo preko Ljubljane in niso omejeni. Pristojbina za navadno govorilno enoto znaša v prometu Celje-Trst 2.10 zlatih frankov ali 31.50 Din. Celje-Gorica 2.10, oziroma 31.50; Celje-Udine 2.40 zlatih frankov ali 36 Din; Celje-Benetke 3.20 zlatih frankov ali 48 Din, Celje-Reka 1.60 zlatih frankov ali 24 Din. Pristojbina za navadno pozivnico znaša polovico gori navedene pristojbine navadnega pogovora.

u— Nalezljive bolezni v Celju. Zadnji teden se je začela škrlatica, ki je že nekaj tednov pojavljala, zopet širiti in so se pojavili od 15. do 22. novembra zopet 3 novi slučajji. V celoti je v Celju na škrlatni bolnih 8 bolnikov.

u— Odnajanje drv iz mestnih gozdov. Mestni magistrat celjski razglasa: V mestnih gozdovih, na Pečovniku in v Lisčah se dela velika škoda. Kradajo se drva, lomijo se veje in sekajo se celo mlada drevesa, vse to brez dovoljenja, tedaj na tatinski način. Tržnim izterjevalcem in nabornikom je naročeno, da mora zahtevati od vsakega, ki donasa drva na trg, izkaznico, odkod je prinesel drva.

Iz Maribora

u— Mladinsko prireditev za 1. december pripravljajo mariborske osnovne in meščanske šole v proslavo narodnega praznika. Vršijo se v Götzovi dvorani v korist podmladka Rdečega križa. Spored obsega pevsko, telovadno in orkestralno točko, ki jih izvaja šolska mladina. Lansko leto je bil enak šolski koncert ogromen uspeh.

u— Gospodarska kriza. Razen manufakturnista Karla Worsche, kojega poravnalni upravnik je trgovec Ferdo Vincetič, je prijavil poravnalno postopanje tudi trgovec Franc Hergouth iz Orožneve ulice. Upravnik je pol. oficial v p. Ivan Senica.

u— Reklama za Miklavža in Božič. Mariborski trgovci so začeli z intenzivno reklamo za bližnjo sezono praznikov. Poleg inseriranja opremljajo zelo okusno svoja izložbena okna, ki so zlasti ob večerni električni razsvetljavi prav mikavna. Le nekateri nemški obstrežniki mislijo, da je ravno sedanji čas trgovske konjunktura najprimernejši, če si delajo reklamo s samonemškimi napisi v izložbah. Med redkimi, ki so zaspali prevrat 1918, se obnaša najbolj izvalno trgovina s knjigami in papirjem g. Scheidbacha (Rapid) v Gosposki ulici.

u— Hrvatski turisti na Pohorju. Hrvatsko planinsko društvo, podružnica «Sljeme», priredi v dneh 30. nov. in 1. dec. izlet na Pohorje. Člani se odpoje-

jo iz Zagreba v nedeljo ob 5. uri zjutraj ter se iz Maribora podajo na pot do Mariborske koče, kjer prenoče ter se naslednjega dne preko Ruš in Maribora vrnejo v Zagreb.

u— Mariborska kronika. Na Aleksandrovi cesti se je zgodil zanimiv incident. Ker sodišče ni moglo zvabiti neke ženske k zaslišanju, so jo morali priversti s silo. Ženska se je zabarikadirala v svoji sobi. Ko jo je odprl ključavničar in sta vstopila stražnik in zdravnik, je polila oba z vreli mlačno. Končno so nasilno žensko le ukrotili in jo z vozom spravili na sodišče. — Policija je aretirala na Koroski cesti dva Hrvat, ki sta imela pri sebi 15 kg vtihovaljenega saharina. Dalje so bile aretirane 3 osebe, ki so poneverile svojim delodajalcem večje zneske.

Iz Primorja

* Smrtina kosa. V sredo je umrla v Komnu gospa Kristina Svava iz ugledne družine. Bila je vzorna, zavedna slovenska žena. Zapušča 8 nedolčnih otrok. N. v. m. p.

* Vpokoje. V Rimu se je vršilo te dni veliko zborovanje vpokojenskih odposlancev iz cele države. Zastopanih je bilo 218 društev. Sprejeta je bila resolucija, v

Iz življenja in sveta

Prigode s kajzerjevega doma

V Londonu je izšla zanimiva knjiga miss Ethy B., bivše vzgojiteljice kronprinčevih otrok. Publikacija ima zelo bogato vsebino in obsega anekdote, razgovore in sodbe s kajzerjevega dvora v letih 1909—1914. Ta čas se je na berlinskem dvoru delalo s podvojenimi močmi in vse priprave so očitno izdalejale dogodke, ki so stali pred ljudmi.

Miss Ethy se je pripeljala v Potsdam z vlakom ob štiri popoldne. Na kolodvoru jo je pričakoval siv avtomobil, v katerega je sedla in s katerim se je odpeljala v grad. Tam jo je sprejel poročnik W., ki je bil nekašne vrste vojaški nadzornik kronprinčeve dece.

Otroci so se baš igrali pod neko lopo z igračami, katere jim je poslal grof Zeppelin. Igrače so bile majhni balončki, ki so letali sem in tja in so med letom spuščali na tla svinčena zrna, podobna šibram. Na tleh je ležala velika rjuha in na njej je bila zaščitena zemljepisna oblika Anglije. Ko se je vzgojiteljica približala otrokom, se je v svoje veliko začudenje prepračila, da je to po-netek Zeppelinskega manevra, v katerem obmetava zračna eskadra Zeppelinovih balonov London z bombami...

Dobrih petnajst dni po tem dogodku se je pripravljala miss Ethy na lekcijo angleškega jezika. Baš je vzel v roke knjigo Američana Georga Hentyja. Zdelo se ji je, da na glas angleški tekst in kronprinčeva otroka sta poslušala.

Naenkrat se je začel pred vrati nemir. Rozljanje z orožjem in predno se je vzgojiteljica zavedla, je stal nekdo za njenim hrbtom. V prvem trenutku je mislila, da je prišel poročnik W., toda kako se je prestrašila, ko je mesto njega ugledala poleg sebe dva uniformirana, v katerih enem je spoznala Viljema.

Kajzer ni zinil. Stal je molče za njo in motril vzgojiteljico in svoja vnuka. Miss Ethy je naposled vstala, toda bila je pri tem tako zmehčana, da ji je padla knjiga iz rok na tla.

Viljem ni bil kavalir — saj se mu to ni spodobilo.

«Moj prihod je torej postavil na glavo Ameriko in Anglijo!» je naposled rekel z vojaškim glasom in prijel za sabljo. Miss Ethy ni odvrnila nič na te besede, kajti zdelo se ji je, da jo skuša kajzer izzvati.

Potem je Viljem pozdravil vnuka. Nato se je obrnil k starejšemu in mu rekel: «Ali ne vidiš, da je knjiga miss Ethy padla iz rok? Kakšna je dolžnost gentlemena v takem slučaju?» — «Pobratni knjige» je odvrnil vnuk. «Izvrstno, — toda ne prepozno!» je rekel Viljem in se poslovil od vseh.

Nekoč sta kajzerjeva vnuka prejela iz Francije škatljo čokolade, ki je bila pokrita z rdečim žametom. Škatljo jima je poslal general von Kluck, ki se je tedaj nahajal na potovanju po Franciji. Na škatlji je bilo napisano: «Francoska čokolada, katero pošilja iz Francije general von Kluck dvema pridužnim nemškima vojakoma.»

Kronprinč je vzel škatljo v roke, si jo ogledal in vzkliznil: «Ta pa zna!»

— Pošiljatev in listek sta bila namreč tajno sporočila o uspehu tedanje von Kluckove mislije v Franciji. Podobnih prigod navaja miss Ethy še celo vrsto, ali za razpoloženje na tedanjem kajzerjem dvoru mislimo, da zadoščajo to pot navedene tri.

Drzno tihotapstvo

Trst, 26. novembra.

Pred nekoliko dnevi je financa v stari tržaški prosti luki prišla na sled zelo drznemu tihotapstvu. Ne mislite pa, da je to razkritje plod kakšne posebne rojene prebrisanosti, bil je le gol slučaj, če ni bila vmes celo kakšna ovadba. Zgodilo pa se je takole:

Kakor je znano, ali pa tudi ne, se v stari prosti luki iztekata v morje dva potoka: «Martezin», ki prihaja iznad Bar-kovej ter teče pod Miramarsko cesto in južnim kolodvorom ter se izteka v morje med hangarjema št. 24 in 25, in pa znameniti «Ključ», za katerega se danes lahi nimajo drugega imena kakor «Ključ» ali pa še bolj značilno «patoc» in ki teče pod ulicami Giulia, Cesare Battisti (prej Stadion), Carducci (prej Torrente, t. j. hudournik). Ogega, Geppa, pod železniškim skladiščem v prosti luki ter se steka v morje med hangarjema 1 A in 3.

Kakor se zatrijuje, je financa v zadnjem času hotela pregledati podzemeljske rove v prosti luki in se prepričati, ali bi ne bili morda pripravljeni za tihotapstvo, kar bi se seveda moralo preprečiti. Pri prvem potoku ni bilo take nevarnosti. Pri podzemskem toku «Ključ» pa so našli, da gre tik ob skladišču št. 2 in da bi bila mogoča zveza tega podzemskega rova z neko kletjo skladišča št. 2. Financa si je nato ogledala dotično klet, ki jo je imel v najemu trgovec Armido Baslisco in jo je uporabljal za tranzitno blago. Pri prvem pregledu niso našli v kleti nič posebnega. Ko so pa potem prelozili blago, so našli pod blagom pokrov v tleh. Ko so vzdignili pokrov, se je odprla pod njim odprtina, široka 1 meter 20 centimetrov in globoka 60 cm. Iz te luknje je vodil vodovod, v mogočnem temeljne kvadre vse kan rov, okoli pet metrov dolg rov v podzemsko strugo potoka «Ključ». Preiskovalci so od tod prodrali po potočni strugi navzgor, da so prišli pod ulico Geppa, kjer so našli zvezo struge s kletjo nekega skladišča v pritličju hiše št. 8. Preiskavi pod skladiščem je sledila preiskava nad zemljo. Skladišče v ulici Geppa št. 8 je bilo zaprto, a na vratih je bil prilepil napis: «Ključ pri G. Walterju, ul. Vidali 6a. Tega Walterja s ključu seveda ni bilo na napovedanem naslovu. Preiskava je doglajala, da je vzel skladišče svoj čas v najem neki Enrico Milozzi, trgovec iz Rima, ki ga je pa pozneje dal v podnajem trgovcu Armidu Baslisco. V isti hiši se nahajala tudi neka garaža, in tudi ta garaža je imela podzemsko zvezo s Ključevno strugo.

V kleti skladišča št. 2 v prosti luki so našli lepo število vreč kave in kakih dvanajst nepremočljivih vreč, ki so držale po 30 do 35, in še več manjših, ki so držale po 15 do 20 kilogramov kave. Jasno je torej bilo, da se je po tej podzemski poti tihotalpa kava. Ravno tako so našli v skladišču v ulici Geppa št. 8 ogromne množice kave. Kohkor se je doslej moglo ugotoviti, je trdila Baslisco v času, kar je imela v najemu klet v skladišču št. 2 v prosti luki, kupila okoli 200 kvintalov kave. Ker je oblast v obeh skladiščih zaplenila okoli 100 kvintalov, je bilo doslej prodane iz tihotalpiene kave okoli 100 kvintalov. Ker se plača za kvintal kave nič manj kot 1300 lir carine in 100 lir užitnine, skupaj torej 1400 lir, je to tihotapstvo prineslo tihotapcem lepo vsoto 140.000 lir. Če bi bili spravili v denar tudi sedaj

zaplenjeno kavo, bi bili ta dobiček znašal 280.000 lir.

Finančni oblasti se je tako posrečilo, da je našla tihotapsko pot in tudi polovico iztihnopljenega blaga. Ni se ji pa posrečilo zalotiti glavnih krivcev. Aretiranih je le par delavcev, dočim so pa tisti, ki so zasnovali in izvedli načrt in vodili podjetje, izginili pravočasno ter oblasti niti ne vedo, kdo in kaj so.

Med porotno razpravo k poroti

(Velika senzacija Splita.)

Te dni se je vršila v Splitu senzacionalna porotna razprava. Na tožniški klopi je sedel inženjer Viktor Dvornik, ki je bil obtožen, da je z narkotičnimi sredstvi omamila mlado devojko, jo zlorabil in ji večkrat brez njene vednosti skušal odpraviti telesni plod.

Obtoženec in devojka sta se spoznala v oktobru preteklega leta. Med njima se je razvila najprej idealna ljubezen, ki pa inženjerja ni zadovoljevala. Prišel je postajati od dne do dne vsiljivejši. Dne 24. februarja je odšel Dvornik s svojo izvoljenko na sprehod. Pripovedoval ji je o sreči, ki jo čaka v bodočnosti, a naglašal je, da mora postati popolnoma njegova. Devojka Marija je verjela lepiim besedam, a naglašala je vedno, da postane povsem njegova šele takrat, ko stopita v zakon Dvornik je uvidel, da devojke ne bo mogel pridobiti za svoje načrte in zato je prišel na drugo originalno idejo. Kupil je razna narkotična sredstva in ko je z njimi devojko omamila, jo je spolno zlorabil. Ta nasilna ljubav seveda ni ostala brez posledice, kajti mlada devojka je kmalu opazila, da je v blagoslovljenem stanju. Devojka je zaltevala, da jo Dvornik poroči. Inženjer ni hotel ničesar slišati o poroki, a peljal je devojko k zdravniku in jih prikrito prosil, da ji odpravijo telesni plod. Zdravniki so njegovo zahtevo odločno odklonili, dobro se zavedajo, da je tako dejanje strogo kaznivo po naših zakonih. Ker je Dvornik končno svojo izvoljenko popolnoma zapustil, ga je ta ovadila državnemu pravništvu. Dvornik je bil aretiran in postavljen pred porotno sodišče.

Te dni se je vršila v Splitu glavna razprava, ki je vzbudila obilo zanimanja. Obtoženec je svoje krivdo odločno tajil, a priče so izpovedale zanj zelo obtežljivo. Ko je Dvornik opazil, da se razprava ne razvija baš najbolj ugodno za njegovo usodo, je sredi razprave izjavil predsedniku porotnega senata, da je pripravljen poročiti Marijo Lin. Takoj po tej izjavi je vstal branitelj obtoženca dr. Vukušić in zahteval, da se razprava prekine za pol ure, da se sklene poroka, glede katere ni niti civilnih niti cerkvenih zadržkov. Razsodišče je zahtevi ugodilo in obtoženec se je v spremstvu porotnikov poslal na stanovanje svoje devojke. Porodne ceremonije je izvršil domači župnik. Mladenka je imela lepo belo obleko, a ležala je na porodniški postelji, kajti baš te dni je povila zdravo dete. V bližini stanovanja se je zbrala velika množica ljudstva, da prisostuje senzaciji, kakršne Split še ni doživel. Takoj po poroki so se porotniki zopet vrnili v sodno dvorano in razprava se je nadaljevala. Vsi porotniki so bili okinčani s svatovskimi cvetjem in pri izreku pravoreka proglasili nedolžnost obtoženca. Tako se je zaključila ta senzacionalna razprava. Obtoženec, ki je imel izbrati med zakonom in ječo, se je pač rajši odločil, da vstopi v zakon.

× Mraz v Ameriki. V severozadnem delu Zedinjenih držav se je pojavil zadnje dni izredno hud mraz, kakor ga ljudje že 52 let ne pomnijo iz ot' h krajev. Vsak dan prihajajo poročila o nesrečah, ki se pojavljajo zaradi silnega mraza. Dnevno zmrzne 10 do 20 ljudi. Mraz je sedaj nekoliko pone-

hal, vendar so zamrle vse vod vodne cevi, tako da ni vode pri požarih, vsled česar nastajajo velike nesreče.

× Velik vlom v Berlinu. V torek ali sredo preteklega tedna so vlomili do-slej še neznan ljudje v glavno carinar-nico v Berlinu. Zlikovci so prišli v urad po strelah sosednjih hiš. Iz jeklene blagajne so odnesli davčne apise v vrednosti nad pol milijona zlatih mark. × Sedemnajst mehiških častnikov ustreljenih. Po poročilu voditelja vojaških operacij v mehiškanski državi Talasca je bilo ustreljenih 17 častni-

kov, med njimi trije generali in štirje častniki vstajskih čet. Ti častniki so bili, ko se je Huertov upor ponosrečil, pomiloščeni, so pa kljub temu rovarili dalje proti vladi. Ustrelili so jih v Villi Hermosi.

× Umetniške težkoče slamskega kralja. Siamski kralj je napisal dramo ter jo izročil vsem singapurskim gledališčem, a niti eno se ni odločilo, la bi si pridobilo kraljevo naklonjenost. Zato je kralj najel neko gledališče ter je gledalcem nudil k umetnosti še sandwiche.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama.

Petek, 28.: Zaprti. (Glavna vaja.)
Sobota, 29.: Zaprti. (Generalna vaja.)
Nedelja, 30.: «Sumljiva oseba». Izv. Ponderjek, I.: «Veronika Deseniška».

Slavnostna predstava v proslavo Narodnega praznika.
Ljubljanska opera.
Petek, 28.: Zaprti. (Generalna vaja.)
Sobota, 29.: «Jenuša». Izv. Ponderjek, I.: «Netopir». Izv. Ponderjek, I.: Zaprti.

Sentjakovski oder v Ljubljani.
Sobota, 29.: «Beda».

Celjsko gledališče.

Petek, 28.: «Pri Ilirastovih». Proslava 50-letnice pisatelja Fr. Ks. Meska.

Marihoratsko gledališče.

Petek, 28.: «Apolonov hram». A. Sobota, 29.: «Truhadur». D. Nedelja, 30.: «Apolonov hram». C.

SPORED KONCERTA

ki ga prireda najodličnejši ljubljanski glasbeni reprezentanti na korist pokoj-ninskega sklada Jugoslav. Novinarskega Udruženja
na narodni praznik, 1. decembra, zvečer ob 8. v veliki dvorani Uniona.

1.) a) Grieg: Pastir; b) Debussy: Dan-sacree et danse profane. Godalni or-kester in harfa. Izvaja Orkestralno društvo Glasbene Matice. Dirigent g. L. M. Škerjanc.
2.) a) E. Adamič: Večerna I; b) J. Brnobič: Na poljani. Mešana zbor. Po-je pevsko društvo «Slavce». Pevovodja g. J. Brnobič.

3.) a) A. Lajovic: Razdvojenost; b) M. Milojević: Japan. Solospevi s spre-mljevanjem klavirja. Poje operna pevka ga. Vilma Thierry - Kavčičkova na klavirju spremlja g. prof. J. Ravnik.
4.) a) P. J. Čaikovski: Angel voplijaše. Svetlejša; b) Josip Klemenčič: O, poglej-te ptička. Mešani zbori. Poje glasbeno društvo «Ljubljana». Pevovodja g. dr. F. Kimovec.

5.) a) A. Lajovic: Iskal sem svojih mladih dni; b) L. M. Škerjanc: Počitek pod goro; c) J. Michl: Človeka nikar! Solospevi s spremljevanjem klavirja. Po-je operni pevec g. Julij Betetto. na klavirju spremlja g. prof. J. Ravnik.
6.) a) St. Premr: Zekaj? b) E. Ada-mič: Zapuščen; c) St. Mokranjac: X. ruževit. Mešani zbor. Poje pevsko društvo «Ljubljanski Zvon». Pevovodja g. Prelovec.

Po koncertu družabni večer, pri katerem sodeluje godba Dravske divizijske oblasti.

Ljubljanska drama. Otton Zupančiča tragedija Veronika Deseniška, katere premijera bo na narodni praznik dne 1. decembra, je takole zasedena: Veronika — ga. Šaričeva, Jeliana — ga. Marija Vera, Sida — ga. Medvedova, Brigita — ga. Juvanova, Geta — ga. Vera Danilova, Katka — ga. Rogozova, Herman — go-spod. Levart, Friderik — g. Rogoz, Vitez Joži — g. Povhe, Vitez Ivan — g. Drenovec, Bonaventura — g. Putjata, Deseniški — g. Lipah, Pravdaš — g. Krnji, Nerač

— g. Plut, Hermanov kancelar — g. Gre-gorin, Sosed — g. Danilo. Režijo vodi g. Sest. Osnutke za dekoracije je po reži-serjemvem zamisleku izvršil akad. slikar g. Budik. Dekoracije je nastilal g. Skruš-ay. Godbo je zložil g. Balatka. Kostumi so izdelani v gledališki krojilnici.
Anton Wildgensova talogre «Beda» ponavlja Sentjakovski gledališki oder v Ljubljani v soboto, dne 29. novembra. Pri premijeri je doslej drama izredno velik uspeh. Dejanje drame je silno napeto in pretresljivo, obenem tako krasno, da na-pravi na vsakega posetnika globok utia. Oglejte si predstavo. Predprodaja vstopnic je v kavarni Zalaznik na Starem trgu.

Deveti inštimni glasbeni večer v Za-grebu. Zagrebška glasbena kultura se dviga z naglami in stignimi koraki. V petek, dne 28. novembra se vrši že de-veta produkcija «Hrv. glasn. zavoda». So-delujoči: Zlata Gjurgjenac, Marta Pospi-liš-Ivanova, Drago Iličić, Zagrebški kvar-tet in Zagrebška filharmonija. Dirigent: Milan Sachs. Spored: Hindemithov cikel «Die junge Magd», Schöckove gizele in Tschobor komorna simfonija «Die chine-sische Flöte», z drugimi besedami — re-vidirane moderne nemške muzike. Ljubljana lahko po pravici zavida Zagreb za njo-gove glasbene užitke.

Bizetova «Carmen» v Zagrebu. V no-deljo 30. t. m. se poje v zagrebški operi Bizetova «Carmen» z gospe Marto Pospi-lišovo v naslovni vlogi. Kot dan Jose bo gostoval g. Jos. Rijavec, ki je nastopil v tej vlogi pred časom tudi v Ljubljani.

Zdenka Žilka in Marij Simenc v Osijeku. Člana zagrebške opere ga. Žilko-va in g. Simenc gostujeta te dni dvakrat v Osijeku. Dne 30. novembra nastopila v Verdijevi «Aida», 2. decembra v Leon-cavallovi «Bajazzu».

Boris Popov v beogradske «Toseb». — Baritonist ljubljanske opere g. Boris Po-pov je te dni gostoval v beogradske operi. Pel je baritonsko partijo Scarpie v Ru-sinijevi «Tosca».

Literaren proces v Beogradu. «Srp-ska Književna Zadruga» v Beogradu je le-tos izdala v svoji kolekciji knjig Shakes-pearovega «Hamleta» v prevodu pesnika Sime Pandurovića. Isto delo je že enkrat prej prevel pesnik Svetislav Stefanović, ki trdi, da je Pandurovićeva prestava na-veden plagiat njegovega prevoda. Stefa-nović je vložil zoper Pandurovića tožbo, v kateri zahteva strokovno komisijo, ki naj prouči obe knjigi.

«Don Pasquale» v Beogradu. Prva le-tošnja operna premijera v Beogradu je bila te dni Donizettijeva opera «Don Pas-quale», v katerem je pel naslovno vlogo g. Tucaković; poleg njega so nastopili še g. Volevac, Tomić in Ertl. Režiral je Pavlovski, dirigiral pa bivši kapelnik ljubljanske opere g. Matačić.

Delovanje Narlelljve gledališke družine v Dubrovniku. V nedeljo dne 9. novembra so imeli dubrovniški dila-tanti drugo predstavo v letošnji sezoni. Igrali so Turičevu dramo «Povratek» in Milanovo komedijo «Bez brkova». V obeh komedijah je nastopil Nardelli. — Dne 6. decembra se bo vršila v dubrovniškem Bondinem gledališču proslava Branslava Nušića. Uprizori se ljubljanska komedija «Običan človek». Pred igrbo bo predavanje o pisateljevem življenju in delu.

mimo posmeha podle množice.

Morda pa mož s slepo in mučen-iško ljubeznijo obožuje kako žensko — to, ki o nji pripovedujejo romani? Na zemlji jih je veliko, ko so ji podobne, a nje same ne dosežeš nikoli — dan Juan jo je zamen lovil vse življenje.

Veliko lepega lahko izmisliš o Slo-voiku, Heinrich Heine je to izvrstno dokazal.

... Prispela sva v pusto ulico, kjer so se majhne hiše neskrbno skrivale med zelenim sadnim drevjem, podobne večbarvnim pegam, ki jih je sonce doboraba izžgalo. Mož je obstal pred odprtim oknom rdečkaste hiše, glasno potrkal z držalom ob podoknico: ko je skozi temnozeleno listje gerami po-molil obilno napudran ženski obraz z debelo cigareto v ustih, je moj znanec strogo vprašal:

— Kako je, si li prodala?

Zenska je počasi odprnila dim in odvrnila tiho, da je ni bilo ališiti.

— Ej, bodak — je srdito vzkliznil mož. — Mar nisem dejal, da lahko daš za sedemnajst? Merjasa ti je žal, mene pa ne, a? — je vprašal glasno kot preje, vendar pa za spoznanje pri-jazneje.

Nato je udaril s bičem po golenicah in velel:

— Glej, da dobeš do šestih do-narja!

Potem je krenil dalje po neki ulici, živčajoč naprej, ki se mi je zdel znan; ženska pa je puhnila na ulico oblak

NIBELUNGI

Naivečje filmsko remek-delo vseh časov
Vam od 30. novembra naprej

prikanje 6558/a

ELITNI KINO MATICA

Predprodaja vstopnic 28 t. m. od 10.—1.

Maksim Gorkij:

Junak povesti

... V listih je že izšlo nekoliko mojih povesti. Znanco so me prizna-sljivo hvallili in prerokovali, da bom postal pisatelj. Sam tem prerokbam nisem verjel; zdi se celo, da tudi pre-roki niso bili pregloboko prepričani o svojem napovedovanju.

Biti pisatelj — o tem tačas še nisem sanjal. Pisatelj je bil v mojih očeh vedeževalec, ki so mu odprte vse skrivnosti življenja in vsa srca. Dobra knjiga je kakor lok prevlekega umet-nika; dotika se srčnih strun in sree poje, stoka od srda in žalosti, ali pa se veseli, če tako velevala pisatelj.

Ne, o sreči, katere je deležen pisa-telj, nisem nič razmišljal in to, da so bile moje povesti tiskane, se mi je vi-delo le slučajnost.

Tiste čase sem se nočutil kaj nesto-vojitno in obupno. Tla pod mano so se mi zdela kakor grba, ki bi me ho-tela stresti kakorkoli raz sebe. Živel sem v vročinski megli prešlihlovnih mi-sli, želja in občutij; vse življenjske steze so se splele pred mano, da nisem mogel razbrati, katera je moja. Butal sem ob nekaj kot pič, ki je po na-ključju zašel v sobo, kjer so okna svet-la, vendar pa pot v svobodo zapirajo šipe, ki jih je težko razločiti od zraka.

V detinstvu in v mladosti sem pač izkusil preveč bridkih žalitev, videl preteč surovosti, zlobne neumnosti in

nesmiselne laži. To prezgodnje breme me je tiščalo v srca. In iskal sem v življenju in v ljudeh nekaj, kar bi mo-glo uravnovesiti težke uteže v srca; skušal sem se takorekoč postaviti kvišku.

Tri leta poprej sem se že hotel ubi-ti; nato sem prebil besen izbruh ver-ske gorečnosti, se potikal po monasti-rih in se pričkal z razkolniki. Vse je bilo zaman. Življenje se mi je zdelo še bolj sovražno in v dušo se je zarilo černo nezaupanje do vsega, nezaupa-nje, ki ga tisti čas nisem mogel več skrivati pred ljudmi.

Človek bi moral biti Samson ali še močnejši, da ga ne bi izgrizle prokle-te ruske uši — azijske malenkoski živ-ljenja, Pijo ti kri kakor komarji; se-sajo jo in zastrupljajo, vzbujajoč vro-čico zlobe, nezaupanja napram ljudem in prezira do njih. Da človek bi moral biti slepi Samson, da bi lahko šel sko-zí oblake strupene ostudnosti in ga ne bi nič zastrupilo, nič zlomilo njegove moči.

Hotil sem z bosim srcem čez begot-ne slabosti in po grdobah življenja, kakor bi hodil po ostrem železu ali po razbitem steklu. Včasih se mi je zdelo, da sem drugič na svetu; nekoč, v dav-nih časih, sem prav tako živel in spo-znal vse do dna; zdaj nisem pričakoval prav ničesar več.

Vzlo temu se mi je zahotelo življe-nja. Rad bi bil našel nekaj čistega in lepega. Knjige najboljših pisateljev

sveta so pravile, da to obstoji. Zabičal sem samemu sebi, da moram najti.

Ko ti življenje postane grdo in uma-zano kot staro, zasuto pogorišče, ga skušaš osnažiti in olepšati s srečavi, ki jih premore duša, volja, domišljija. Tako daleč je tedaj vrglo tudi mene.

Ko bi vedeli, kako vznemeno — em se bil prijel dela; sedaj se mi zdi smeš-no. Če se spomnim brezplodnega tru-da, ki sem ga imel, da bi si bil olepšal življenje in da bi z žarki duše razsvet-lil naščavo.

Naj vam pripovedujem o enem iz-med smešnih poskusov, ki sem jih stu-riil tiste dni, meneč najti človeka, ki bi bil podoben onim, o katerih so pripo-vedovale dobre knjige.

V tistem mestu Tambov — mestu, ki je podobno pustemu snu — sem se-del pri oknu v majhni sobi umazane krčme. Tedaj sem začel iz sosedne izbe tih glas in čudne besede:

— Gorje je voda, sreča je ogenj; več ko je vode, pogostejše toneš; manj ko je ognja, redkeje gori.

Nekdo je rekoč prekinil te ostre besede.

— Ne maram ljudi, ki so pametnejši od mene! Ne, bratec, umnih ljudi ne šla-m ... Kaj? ... Vrag z njim. Jaz sem, kaj pa, — jaz!

— Počakaj no ...

— Nisem cenejši od nje ...

Zdelo se mi je, da je človek, ki je tako govoril, zanimiv in pomemben.

Gospodarstvo

Pobiranje dohodnine za 1. 1924

(Informacija s strani finančne delegacije.)

Vedno bolj se množi pritožbe, da se iztirjuje tudi že dohodnina za leto 1924, da si ni odmerjena in predpisana. Na vprašanje našega urednika pojasnjuje se, da finančna delegacija, da gre tu za »plačilo na račun« v smislu § 5. zakona z dne 9. marca 1870, drž. zak. št. 23., po katerem je direktne davke, dokler niso definitivno podpisani, ob določenih terminih začasno pobirati v izmeri prejšnjega leta. Ta določba velja po odredbi § 283 zakona o osebnih davkih tudi za dohodnino. Praksa, da je torej popolnoma legalna in — ako dohodniki niso podli ali celo narasli — tudi v interesu davkoplačevalcev samih, ker se jim plačila na račun samoobsebnostne knjigovodstva v dobro, in jim torej ob definitivni odmeri vsakokrat ni treba nankrat založiti cele, dostikrat zelo visoke svote, morda če večjemu le neoparano diferenco med novim in prejšnjim predpisom. Finančna delegacija dodaja, da je stvar seveda drugačna, kadar so se razmere davkoplačevalca od enega leta na drugo spremenile. Ona ne tačda v teh primerih »pobiranje na račun« za davkoplačevalce lahko postane zelo obširno, in sicer tem bolj, čim nižji so dohodki v primeri s pretečenim letom. n. pr. kadar je bil poprej obdačen izredni izkupiček za les ali drugi konjunkturalni dobiček, ki se ne ponavlja.

Da se omilijo trdote, do katerih vodi zakon, je finančni delegat že z odlokom z dne 16. januarja t. l. št. A I 1545 odredil, da je v takih primerih zahtevati na račun le toliko, kolikor odgovarja normalnemu (povprečnemu) letnemu dohodku, in davčna oblastva z razpisom od 9. oktobra 1924, št. A I 1545-1 vnovič opozorila na ta odlok. V ostalem naj si davkoplačevalci, če so v resnični zadregi, pomagajo na ta način, da naj pred plačilni termini (februar, maj, avgust in november) pravočasno vložijo s 5. Din kolikove prošnje za plačilo olajšave (odlog eksekucije in obroke). Delegacija takim prošnjam vedno, kolikor je mogoče, in do skrajne meje dopustnosti, ustreže. Seveda pa stvar ne more biti tako daleč, da bi se dopustilo vsako plačilo. To pa ne glede na neobhodno državno finančno potrebo, že radi tega ne, ker se sicer za ostanki na davkih tako nakopičijo, da povzročajo davčni upravi in davkoplačevalcem resne neprilike, ki jih je končno treba iztirjati.

Tržna poročila

Dunajski produkti borske je v sredo poslovala silno mirno. Prodano je bilo največ pšenice, deloma madžarske, deloma jugoslovenske provenienca. Cene so ostale neizpremenjene. Promet z ržjo je bil minimalen, ravnotako z ječmenom. Boljša je bila kupnja z moko in deloma tudi s krompirjem. Notirali so: Pšenica domača 4525 do 4575, madžarska 4850 do 4950, jugoslovenska 4700 do 4800 aK za kg; rž domača 4400 do 4450, madžarska 4475 do 4500; ječmen 5200 do 5600, krompir domač 2000 do 2100; orehi jugoslovenski 11.000 do 12.000, rumunski 14 tisoč do 16.000; pšenična moka, jugoslovenska 7000 do 7400, domača 7600 do 7700 aK.

Budimpeštanski žitni trg, 26. t. m.: Trgovina zelo slaba. Prodalo se je le nekaj pšenice po 470.000 mK. Rž je notirala 410.000 mK, prometa pa v njej ni bilo.

Konferenca za tujski promet. V Beogradu se je pričela v torek pri direkciji državnih železnice konferenca, ki se bavi v prvi vrsti s pospeševanjem tujkega prometa v Jugoslaviji. Konference se udeležijo delegati iz cele države. Naša

dima in izginila za oknom. Bilo je okoli treh popoldne. Mesto se je zavilo v molk ko sredino; v vročini, ki je smrdeča po raznih zapahih, so dremale lesene hiše na gorečih, izžetih tleh. Pod žgocim solncem so škripale lesene strehe. Drevje ni kazalo sledov življenja; listje je viselo mrtvo, ko da bi bilo narezano iz zelenega železa.

Mož je vsevidil korakal in živčgal naprev znane povprek: — V nebesih je slovesno in čudovito ... Se zmirom sem capljal za njim, dasi se mi je domisljiva že malec ohladila, vendar pa še zadnja nadeja ni izginila iz srca.

Prispela sva na trg, kjer je stala cerkev. Bila je ograjena s kamnitim zidom in obdana s senčnim vrtem. Mož je vzel iz žepa zlato uro, pogledal nanjo in se napotil v majhno restavracijo blizu cerkvenega vhoda. Ko je vstopil, ni niti odzdravil dvema lakajema; oblastno se je vedeel za mizo pod oknom in ukazal:

— Miška, žganja!

Miška je bil sedemdesetleten starček. Bil je majhen, ploščat in dolgorok; zleto se je, da imaš pred sabo opico. Starček je naglo skočil kvišku, se sklonil in čudno razprl kolena ter razširil roke; tako je bilo videti, ko da se je bil šele nedavno odvadil hoje na vseh štirih.

Ozira se skozi okno je mož poti homa živčgal in se počasi spominjal besed neke pesmi:

zveza društev za tujski promet je vršila letoš v Italiji veliko propagando v korist naših držav. Sedaj se na konferenci razpravlja o vprašanju olajšav glede viza za potne liste, o olajšavah manipulacij pri carinjenju ter o prostem in brezjavnem prometu. Carinska revizija naj bi se vršila samo na eni postaji. V sredo je bilo soglasno sklenjeno, da naj se vlada pozove, da ne dovoli železniške zveze z Zadrom, ker bi bila taka zveza škodljiva za našo državo. Kolodvor v Splitu naj bi se znatno razširil, še predno otvori promet nova tiška železnica. Ugotovilo se je, da bo liška železnica izročena prometu meseca maja prihodnjega leta. Včeraj je konferenca razpravljal o naših hotelih in tujskih prenočiščih. jutri pa se člani posameznih odsekov zbera na plenarno sejo konference.

Reparacijska banka v Beogradu. Ministrstvo za trgovino in industrijo je odobrilo pravila za osnove posebnih reparacijske banke s sedežem v Beogradu.

Nove iliriske Državne hipotekarne banke se osnujejo s 1. decembrom v Banjaluki in Dubrovniku.

Dobave. Centralna mlekarica državnog dobra »Bele« v Belem Manastiru (Baranja) sprejme ponudbe glede dobave 600 kg pravega angleškega čina ter 100 do 150 kg kolofonije. (Vpostevati je 4,5 odstotne takse, ki se odbije pri plačilu računa). — Ekonomsko odeleni direktorje državnih železnice v Ljubljani sprejema od dne 15. decembra t. l. ponudbe za dobavo 39.000 komadov s. l. (S) za proge. (Vzorec tam na vpogled). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 4. decembra t. l. v pisarni Stalne vojne bolnice v Ljubljani glede dobave telečje mesa, metelji, krtač, desk, žebelj, slamnatih predpražnikov, sidla, mila, sode, sukanca in koštrina. Dne 9. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnice v Subotici glede dobave hrastovega lesa, vijakov in žebelj. Dne 16. decembra t. l. pri ravnateljstvu državnih železnice v Subotici glede dobave raznih potrebščin (steklen papir, smrkovo platno, lesno ogelje, razna žica, vijaki, razna pločevina, plojbe, žebelji, žičniki itd.). — Predmetni oglasni z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Priprave za trgovska pogajanja s Poljsko. Iz Beograda poročajo, da se je poljska vlada obrnila na našo prošnjo, da se čimprej zakliče trgovinska pogodba med obeh državama. Naše zunanje ministrstvo je že odredilo vse potrebno, da zbere material za pogodbo, ki bo za enkrat veljavna samo za kratek čas. Pogajanja se bodo začela bržčas še letos.

Službeni valutni tečaji za december: 1 napoleon 266 Din, 1 turška lira 280, 1 angleški funt 320, 1 dolar 69, 100 franc, frankov 365, 100 švicarskih frankov 1330, 100 italijanskih lir 299, 100 čeških kron 206, 1 milijon avstr. kron 972, 1 milijon madžarskih kron 925, 100 rumunskih levjev 26, 100 bolgarskih levov 50, 1 zlata nemška marka 16,45, 1 poljski zloty 14 dinarjev.

Borza

27. novembra:

LJUBLJANA. Vrednote: 2 in pol odst. drž. renta za vojno škodo den. 128, Celjska posojilnica d. d. den. 210, bl. 220, Ljubljanska kreditna banka den. 220, Merkantila banka den. 125, Prva hrvaška štedionica den. 904, Nihag 62 in pol, Strojne tovarne in livarne d. 130, bl. 159, Trboveljska premogokopna družba —, Združene papirnice bl. 120, Split cement Portland den. 1650, bl. 1600, 4 in pol odst. kom. zad. dež. bke. bl. 90. — Blago: brusilni les od 1 do 3 m dolž, od 10 do 19 cm prem., franko meja, 1 vag., den. 220; blago 225, zaklj. 220; hrastovi plohi I. in II. vrsta, od 3 m dolž. naprej, 100-75

Čemu mi je tako bolešno in težko?

Miško je odprl steklenico limonade, natočil malec v kozarec, prilil dve čašici konjaka in poskakujoč prinesel kozarec na mizo. Mož ga je prezirljivo pogledal in vprašal:

— Da živis?

— Da — je veselo odvrnil starec; temna usta so se mu široko raztegnila do ušes in dva žolta zoba sta pomolila nazven.

Mož je jel srebati limonado s kratkimi pozirki, ne da bi bil odmaknil ust od kozareca. Oči so mu bile uprte v okno. Čez trg pred cerkvijo je prihajala stasita, krepka dama v obelki višnjeve barve; nosila je bel solčnik. Mož je naglo izpraznil kozarec, se ozrl v zrcalo, urno popravil brke in čepico; obraz mu je v hipu postal strog. Stopil je k vratom in dejal:

— Se se vrnem!

Aha! Torej sem se vendarle učakal! Ko je človek s pasjim bičem izginil za cerkevno ograjo, kamor je zavila višnjeva dama, sem tudi jaz krenil za njima. Čez nekaj minut sem ju srečal za cerkvijo. Stopala sta pod starimi, senčnimi linami. On je pravkar kukal pod solčnik in govoril prepričevalno:

— Pri Grkih so imeli celo bogovi vsak svojo ljubico.

— Kaj menite s tem? — je vprašala dama z globokim glasom.

— Nihče ni protestiral ...

Ko sem prehodil pot okoli cerkve, sem se vrnil v restavracijo. Čutil sem, da sem bil ponižan in oropan.

mm, franko meja blago 1400; deske 18 mm, I, II-III. franko Ljubljana den. 580; jelovi držaji za metle, močni, okrogli, 1 m dolž, za 100 komadov franko nakladna postaja 1 vag., denar 50, blago 54, zaklj. 50. — Pšenica, domača, franko Ljubljana, denar 405; pšenica bačka, par. Ljubljana, blago 450; oves, bački, par. Ljubljana, blago 340; koruza, srbska, 5 odst., bela, par. Beograd, blago 187,50; fižol, ribničan, orig., franko Ljubljana, denar 430; fižol, ribničan, fiščen, b-n, franko Postojna, tr., 525, fižol, prepelčar, orig., franko Ljubljana, denar 405; fižol, prepelčar, fiščen, b-n, franko Postojna, trans., blago 590; fižol, mandalon, orig., franko Ljubljana, denar 390; fižol, mandalon, fiščen, b-n, franko Postojna, trans., blago 490; fižol, rjav, orig., franko Ljubljana, denar 410; laneno seme, franko Ljubljana, denar 700; otrobi, srednje debeli, franko gorenjska postaja, denar 225.

ZAGREB. V efektih je bila danes tendenca neizpremenjena. Eskomptna je obdržala svoj tečaj in se je trgovala po 107 do 108. Prastedion je padla od 905 na 900. Drugi papirji so ostali neizpremenjeni. Od industrijskih papirjev je trgvala Gutmann po 797,50, Trboveljska pa po 465 do 470, dočim so bili drugi papirji zanemarjeni. Od državnih papirjev je bilo danes več zanimanja za Vojno škodo, v kateri je bilo dovolj blaga na tržišču. Od začetnega tečaja 135 je padla proti koncu na 130. Prometa je bilo nekaj nad pet milijonov dinarjev. — V devizah je tendenca ostala še nadalje slaba. Blaga je bilo na tržišču dovolj. Edino proti koncu sestanka je bilo nekaj vzvetja iz prometa v težjih devizah, posebno na London, Švic. in Italijo, kar pa ni imelo nobenega upliva na porast tečajev, ker je bilo popraševanje sploh minimalno. Zaključni tečaji vseh deviz so obdržali svoje včerajšnje višine. Promet je bil zelo majhen. Trgovalo se je največ v devizah na Dunaj in Italijo. — Notirale so devize: Dunaj 0,0962 do 0,0982, Budimpešta 0,0930 do 0,095, Bukarešta 35 do 38, Italija, izplačilo 297,50 do 300,50, ček 297,25 do 300,25, London 318,10 do 321,10, New-York 68,20 do 69,20, Pariz 364 do 369, Praga 205,60 do 208,60, ček 205,50 do 208,50, Curih 1328 do 1338; valute: dolarji 67,375 do 68,375, češkoslov. kruno 203,65 do 206,65, francoski franki 0 do 365, lire 295 do 298; efekti: bančni: Litorale 60 do 0, Trgo 29 do 30, Eskomptna 107 do 108, Kreditna Zagreb 106 do 108, Jugo 101 do 102, Ljubljanska kreditna 217,50 do 221, Prastedion 900 do 905, Etno 112,50 do 114,50, Slavonija 85 do 88, Srpska 136 do 138, industrijski: Gutmann 797,50, Slavonija 76, Trboveljska 465 do 470; državni: Poštol 65 do 67, Vojna škoda 129 do 135.

BEograd. Na današnji borzi je bila tendenca neizpremenjena. Blaga je bilo na tržišču dovolj. Tečaji vseh tujih deviz so obdržali v glavnem svojo včerajšnje višine. — Notirale so devize: Berlin 16,40 do 16,50, Dunaj 0,0974 do 0,0975, Budimpešta 0,09250 do 0,09325, Bukarešta 35,50 do 36, Curih 1334 do 1335, London 320,50 do 321, Italija 299,25 do 299,75, New-York 68,80 do 69,90, Pariz 366 do 367, Praga 206,60 do 207.

Радיותרма но купатило

Лашко 2039a je otvorilo zimsko sezono. Službeno konstatirana visoka radioaktivnost naravno toplog vrela 38° C. Lecja reumatizma, bolezni ušes, ženske bolezni in nervoz. Potpuno obdržavanje po umerjenim cepcem u kupalištu. Za sobu i kupelji 50% snizene cene. Lecznica je ualjena 5 minuta od stanice Лашко

Ali ste že poslali na-ročnino za „Jutro“?

Naročil sem pivo in sem zrl skozi okno. Izza zvonika se je videlo motnoroče solnce. Nekje se je oglašal klavir — kdove čigava roka je igrala glasovno lestvico. Na vratih je stal stari Miška: noge so mu klecale in dremalo se mu je. Prtič je zlezal na pod. Tišina. Še muhe niso letale.

Tedaj se je pojavil v sobi moj znanec. Vrnil se je potihoma, da ga nisem niti opazil; vsedel se je na prejšnje mesto in vzklimal nejevoljno: — Miško, žganja! Ali ne vidiš? Potlej je globoko vzdihnil in si obrisal z robcem potna lica, ki so bila prav tako motnoroča kot tambovsko solnce.

Ko pa se je na trgu znova pojavila dama v višnjevi obleki in s solčnikom, je mož počasi vsal in opiraje se s stisnjenimi pestmi ob mizo siknil tiho, skozi zobe tja k oknu: — Nesnaga, svinja!

To je eden tistih drobnih dogodkov, ki so imeli zame velik in žalosten smisel; oni so mi izrinili iz duše mladeniški romantizem.

Doživel sem veliko podobnih razočaranj. Vendar je v teh drobnih curkih umazanosti tudi dokaj smešnega; vendar pa še danes rad oblačim ljudi v bolj praznje obleke nego so resnično oblečeni.

Denimo, da sem včasih nepravilčen in surov napram ljudem. Ali jaz razumem, da je oslu breme težko, tudi če natovoriš nanj najdragocenejše kamene. Prevel B. B.

Sokol

SOKOLSKI VESTNIK ZAGREBSKE ŽUPE.

Novembarska številka je izšla začetkom tega tedna. Kakor običajno ima tudi to pot nekaj dobrih člankov. Urednik Brozović razpravlja o sokolskem delu za narod in dokazuje, da je jugoslovensko Sokolstvo na pravi poti, ko propagira narodno in državno enotnost in da siri med narodom nacionalno zavest, ker se opaja, da široke mase nimajo razumevanja za državno misel, pač pa se vedno bolj pojavlja demagogija in interes za politično strankarstvo.

Pero Lazarević piše v Tyrsevi ideologiji in trdi, da njegove ideje niso zastarele, ampak se v vseh njegovih spisih izraža praktična filozofija, ki ima še danes in bo imela še dolgo svojo veljavo. Treba je le doobra proučiti in razširiti med sokolstvo in narod.

Kratka paralela med jugoslovenskim in hrvaškim Sokolstvom prav dobro karakterizira obe organizaciji in zaključuje, da je bodočnost na strani onega, ki širi bratstvo, ljubav in enakost ne pa plemenski mržnjo in razdor.

Sava Gjukić iz Kruševca povdarja, da je Sokolstvo v prvi vrsti poklicano, da ustvari duševno enotnost našega naroda, ker je naj vsestranski, plemenski in politični strankami in ima vzvišeno naloge telesne, moralne in intelektualne dovršenosti.

Ante Tadić pa opominja one, ki samo kritizirajo in se odtujejo vsakega sokolskega dela, da naj se raje udeležujejo s sodelovanjem v Sokolstvu, kjer je dela dovolj za vse in za vse stroke.

Zupna okrožnica za prosvetno delo v društvi daje navodila, kako se naj prosveta v Sokolstvu tekom zimске dobe izvrši. — V ostalem ima tudi ta številka polno drobnih poročil iz župe. Saveza in iz slovanskega ter ameriškega Sokolstva.

Ta številka Sokolskega Vestnika je po svoji vsebini baš za sokolski praznik, dne 1. decembra prav primerna.

»Sokol I. priredi v prihodnjem tednu: Na praznik ujediničenja dopoldan ob pol enajstih slovesna zaobljuba ob nagovoru na Taboru. Popoldne istotam ob 4. uri družabni sestanek s sodelovanjem bratskega orkestra in pevcev. V petek 5. decembra »miklavževanje« v Mestnem domu in sicer ob petih popoldne za deco, ob 8. zvečer za odrasle. Bratsko članstvo opozarjamo na te prireditve. Zdravo! — Odbor.

Sokol Ljubljana II., pozivlja svoje celokupno članstvo, da se udeležijo idejne šole, ki se vrši v soboto 29. t. m. od pol 19. do pol 20. ure na drž. realki. Dne 1. decembra ob 11. uri dop. se vrši svečana zaobljuba vsega dosedanjega članstva v kroju. Udeležba pri idejni šoli in zaobljubi strogo obvezna.

Sokolsko društvo v Zagorju ob Savi proslavi praznik 1. decembra na predvečer dne 30. novembra 1924 v Sokolskem domu. Spored: Slavnostni nagovor in deklaracija, zaobljuba članstva, telovadne točke, pevске točke. Začetek točno ob 19. uri. Udeležba za članstvo obvezna, prijatelje sokolstva pa vljudno vabimo na prireditve.

Odbor sokolskega društva v Mariboru opozarja svoje članstvo, da je obvezna udeležba proslave sokolskega praznika v nedeljo 30. novembra ob 20. uri v Narodnem domu. Prostovoljni prispevki za kritje stroškov savezne olimpijske vrste se hvalječno sprejemajo.

Sokolska poroka. V sredo se je poročil učitelj in načelnik Sokola v Cerknici, br. Jože Kristen s sestro Ivanka Jerino. Mlademu sokolskemu paru iskrene čestitke.

Sport

SLUŽBENE OBJAVE LLAP.

(Z 12. seje u. o. dne 24. t. m.)

Poročilo o savezni glavni skupščini, podano po tajniku I., se vzame na znanje. Sprejmejo in odobrijo se predlogi t. o.:

1.) Ker S. K. Jadran ni razpisal dose-daj propagandne stafete Kranj - Ljubljana, se pozove, da v najkrajšem času izroči prehodno darilo in razpis te stafete L. L. A. P., ta prevzame vse nadaljne tozadevne predpriprave in izvedbe stafete. 2.) Vzame se na znanje v decembru po t. o. razpisani jesenski cross-country. 3.) Citajo se s pravom takojšnjega nastopa: S. K. Ilirija; Roth Matija, Plevelj Franc, Gradišar Franc; za L. A. S. K.: De Reggijah, Pengov, Franc, Gašperič Stane; za S. K. Primorje: Puc Boris, Karadžole Jole, Franko Otokar.

Vremensko poročilo

Ljubljana, 27. novembra 1924

Ljubljana 206 nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno (0-10)	Padavine mm
Ljubljana	7.	765,5	3,0	brezvetra	megla	—
Ljubljana	14.	764,8	6,8	vzhod	oblačno	—
Ljubljana	21.	766,0	0-1	sev. vzh.	—	—
Zagreb	7.	766,4	1,0	jugovzhod	pol. oblač.	—
Beograd	7.	767,7	-3,0	brez vetra	—	—
Dunaj	7.	—	—	—	—	—
Praga	7.	761,1	2,0	jugo vzhod	oblačno	—
Inozemost	7.	—	—	—	—	—

V Ljubljani barometer višji temper. nižja

Solnce vzhaja ob 7:19 zahaja ob 16:16

Vremenska napoved za petek: V severnih Alpah južni veter. Bolj oblačno; vzhodni in zapadni vetrovi. V enem v ostali Avstriji nejasno in megleno, ali dveh dneh nady

Verificirajo se kot novi slov. rekordi sledeči rezultati, postavljeni na prvenstvenih tekmah L. L. A. P. 13. in 14. septembra: skok v višino z zaletom: 165 cm Vidmajer - Borštnar (S. K. Ilirija); met klavira: 30,36 m Zupan Otmar (S. K. Ilirija); met kopja: 44,39 m Orehek (S. K. Ilirija); met diska 31,82 m Oražem (Ilirija); tek 800 m: 2 : 10,2 min. Kregelj Mirko (S. K. Jadran); moški olimp. petboji: 2075,295 točk Perpar Stanko (S. K. Primorje); damski olimp. petboji: 4220,953 točk Prevec Silva (S. K. Primorje).

Prihodnja seja u. o. se vrši v soboto dne 29. t. m. ob 20.30 v damskem salonu kavarne »Emona« — Tajnik I.

— LLAP. (Službeno.) Seja hazenskega odbora se vrši danes v petek ob pol 21. uri v damski sobi kavarne Emona. Prosi se polnoštevilno udeležbo. — Tajnik.

— S. K. Ilirija, lahkoatletska sekcija. Danes v petek ob 19. uri sestanek v novi garderobi na drsalisti radi obnega zbora in obračuna stavbnih kamnov. Pridite polnoštevilno. Načelnik.

— S. K. Ilirija ponovno opozarja članstvo, da je treba nepreklono do 30. t. m. zaključiti vse zbirke stavbnih kamnov. Zamušniki to lahko store pri družabnem sestanku članstva, ki se vrši v soboto zvečer v restavraciji Južni kolodvor. — Odbor.

— Družabni večer S. K. Ilirije. V soboto dne 29. t. m. se vrši drugi družabni večer S. K. Ilirije na katerem proslavi klub skromno, a tem bolj pristočno 25 letnico zdravniške prakse dr. Ernesta Mayerja. Odbor vabi celokupno članstvo tako aktivno, kakor popolno, da se polnoštevilno odzove vabilu in počasti jubila. ter mu izkaže svojo hvaležnost in priznanje za njegovo neumorno delo v proevit in napredek naše Ilirije. Sestanek se vrši ob 8. uri zvečer v novem salonu restavracije »Hotel južni kolodvor« nasproti glavnega kolodvora. — Odbor.

— S. K. Ilirija. Sklicujem izredno odobrovo sejo v petek 28. t. m. v damski salon Emona ob 6. uri zvečer. Prosim za neshljive udeležbo. — Predsednik.

— S. K. Primorje pozivlja svoje celokupno članstvo, da se polnoštevilno udeležijo 30. t. m. ob 9. v restavraciji »Zvezda«, vogalna soba. — Udeležba dolžnost. — Odbor.

Zapuščina naših državljanov v Argentini

Naš konzulat v Buenos Airesu se pritožuje, da vkljub vsem dosedanjim navodilom ne prejema listin, ki so potrebne za realizacijo zapuščin, katere se nahajajo v državi Argentini; s tem se poslovanje po nepotrebnem obremenjuje in zavlačuje.

Interesentje ki se — bodisi neposredno, bodisi s posredovanjem pristojnih oblastev sdiš — obračajo na imenovani konzulat s prošnjo za realizacijo zapuščin, naj mu sočasno predlože vse listine, ki so po argentinskih zakonih v to svrhu potrebne, to je: 1. mrtvaški list pokojnika; 2. krstni list pokojnika; 3. potrdilo našega pristojnega sodišča, v katerem se po imenih navedajo vsi zakoniti dediči umrlega; 4. rojstne liste vseh zakonitih dedičev; 5. poročni list, ako je bil pokojnik poročen; 6. pooblastilo za naš generalni konzulat v Buenos Airesu, odnosno za pooblaščen osebo.

Dokumenti pod 1., 2. in 6. morajo biti poverljeni od naših sodišč, ministrstva prave, ministrstva za zunanje, posele in argentinskega generalnega konzulata v Beogradu.

Ako obstoja zapuščina v denarju, dopasneja argentinski zakoni skrajšani postopek, t. j. banka izroča denar pooblaščenim osebi brez kakršnekoli intervencije sodišča, in sicer pod sledečimi pogoji: 1. da se argentinski državni banki predlože v pogled zgoraj označene listine. 2. da so dediči v direktnem sorodstvu z umrlo osebo in da so le-ti edini dediči; 3. da se banki izda garancijska listina, da so reklamatorji zapuščine pravi in edini dediči; 4. da pokojnik ni zapustil druge imovine;

5. da gre za zapuščino, ki ne presega 1500 argentinskih pesosov, če je denar naložen pri provincialni banki, a 4500 argentinskih pesosov, če je denar vložen pri banki v Buenos Airesu.

Za realizacijo zapuščin v republiki Čile obstojajo slični predpisi, kakor v Argentini.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij »Jutro«. Od

In pri nas?

V «Matinu» čitamo sledeče nadvse ilustrativno pismo francoskega abbeja gospoda Patureauja, ki je župnik pri Sv. Petru na Montmartru v Parizu:

Dan na dan čujem govornice, da francoska duhovščina agitira proti podpisovanju državnega posojila. Verjemite mi, gospodje, da je resnica baš nasprotna. Tako meni kakor mojim sobratom je domovina nad dnevnimi političnimi prepirlji. Prihodajo nedeljo bom pri vseh službah božjih polagal svojim župljanom na srce, da zahtevajo njihova patriotična dolžnost, da podpisujejo posojilo. In prepričan sem, da bodo mojemu vzgledu sledili tudi vsi drugi moji sobratje.

Tako misli in dela župnik — v Franciji. In pri nas? Naši duhovniki, kojih glasilce «Slovenec» se tako rad sklicuje na francosko duhovščino, kadar išče vzgled za svoje milo rečeno protinarodno rovarjenje, naši duhovniki bi do prav redkih izjem soglasno udarili po slovenskem duhovniku, ki bi dal svojemu narodnemu čutu duška na sličen način kakor njihov francoski sobrat.

A v «Matinu» čitamo še dalje. Ko je plemenitega svečenika obiskal «Matinov» poročevalec, da mu v imenu lista čestita na njegovi posnemanju vredni patriotični gesti, je abbe Patureau odgovoril:

Da, odločil sem se, da bom pri vsaki pridigi priporočal svojim vernikom, naj podpisujejo žavno posojilo. Še več: jaz hočem dati dober vzgled in bom prvi podpisal skromno vsoto, ki jo premorem. Kajti Francoza navedeno se mi zdi, da bi vladi, pa naj si bo še tako nasprotna duhovništvu, odrekel pomoč, kadar jo potrebuje moja domovina. In danes je domovina v sili. Vsak vernik, ki jo ljubi, ji bo po svojih močeh pomagal.

Isti list objavlja v eni svojih naslednjih števil izjavo visokega francoskega

cerkvenega organa, monsinjora Juliana, škola v Arrasu, ki istotako priporoča svojim vernikom podpisovanje posojila. Naj navedemo tudi njegove besede:

Vlada je razpisala posojilo. Ali verem Francoz sme to posojilo podpisati, ne da bi trpela njegova vest? Kajli govori se, da se nekateri ljudje boje, da bi s podpisovanjem posojila ne nudili orožja stranki, ki očitno kaže svojo nenaklonjenost verskim svobodnim. Tem ljudem pravim jaz, naj se pomirijo. Upoštevajo naj predvsem dvojce: Prvič, da nudi posojilo tistim, ki ga podpišejo, precejšnje ugodnosti, in vsled tega ne more nihče nikomur braniti, da bi ga ne podpisal. Drugič pa ne sme noben Francoz žrtvovati obtežbe interesa države, ki stoji visoko nad političnimi strankami, tudi ne, če bi s tem škodoval brezverski stranki. Kajti stranke so od danes do jutri, Francija pa je večna.

In zopet se moramo vprašati: In pri nas? Odgovor prepuščamo čitateljem. Da pa bo primera lažje, naj jim povemo, da je naša vlada, v kolikor se tiče kulturne boja, naravn Francozki (Herriotovi) kot nedolžno jagnje proti volku.

Pada'lo — rešilni pas aeroplanov

Padalo (parachute, Fallschirm) se v moderni aeronavtiki čimdalje bolj uveljavlja. Njegov velikanski pomen so prve spoznale Zedinjene države ameriške, ki so ga uvedle na vseh letalih, na katerih se pripravljajo piloti za svoj bodoči poklic. Mislimo, da bi tudi jugoslovanska avijatska kronika beležila znatno manj smrtnih slučajev, če bi bila začela misliti na to prekoristno uvedbo. Da je telnika padala že precej izpopolnjena, priča poskus, ki ga je izvršila neka dama v Parizu. Spustila se je v njem z

esplanade Invalidskega doma na tla in nič se ji ni zgodilo. Še več: neki avijatik se je spustil v nekem pariškem cirkusu iz višine samo dvajset metrov; padalo se je odprlo pet metrov nad tlemi, in letalec je padel lepo mehko na tla.

V naslednjem pa prinašamo poročilo o poletu, ki bi se kmalu svršil tragično. Junak te zgodbe dolguje svoje življenje padalu, ki ga je vzel seboj v aeroplan. Ime mu je Harris in je poročnik v ameriški armadi. A dajmo mu, naj nam sam pove, kako se je to zgodilo.

Prisostvovali smo, pripoveduje Harris, manevrom lovskega letala, ki ga je vodil poročnik Wade (eden izmed udeležnikov ameriškega poleta okrog sveta). Ko je končal z manevri je pristal in se nam približal s padalom pod pazduho. Z nami se je nahajal neki častnik, ki se je zelo zanimal za padalo. Razložiti smo mu morali, kako se padalo pritrdi na roke in na noge z jermeni, kako se padalo odpre itd. Ljudje, ki so bili v bližini so izražali svoje pomisleke in niso mogli verjeti, da bi letalec imel v sili še čas, da padalo odpre in si ga prilže na telo. Nikdo med nami ni pač mislil, da bo mojim navdušenim besedam tako hitro sledilo praktično potrdilo.

Počeni od januarja 1919 se je na letališču Mac Cook Field izvršilo že več tisoč poletov, ubila pa sta se le dva pilota. Ta mali odstotek nesreč moremo pripisati le uporabi padala. Trditelj tak drugačje bi bilo nesmiselno, kar dokazuje tudi moj slučaj.

Predlagal sem poročniku Fairchildu, naj preizkusi svoj novi aparat, dočim bi jaz sedel v svoj monoplan, v katerem je malo prej letel poročnik Wade.

Poročnik Fairchild vzame svoje padalo in stopi v aeroplan. Tudi jaz sedem v letalo, tedaj pa opazim, da na mojem padalu ni nekaj v redu, in ukažem, naj mi prinese drugega. Ta pa je bil še slab-

ši in že sem hotel odleteti brez padala, a k sreči sem se premislil. K sreči, pravim!

Fairchild odleti in kmalu za njim tudi jaz. V višini 900 m se srečava in začneva manevrirati. Fairchildov aeroplan je imel hitrejši motor in je vozil 16 km več na uro kakor moj. Pozneje mi je Fairchild dejal, da sva letala vož kakor 240 km na uro!

Tedaj nakrat začetim tresk. Ne vem, če ste kdaj doživeli potres. Tistim, ki vedo, kaj je potres, naj povem, da je tresenje letala name napravilo vtis, kakor da se tla pod menoj tresejo od silnega potresa. Ves aparat se je začel sunkovito zibati in začutil sem takoj, kje se je zgodila nesreča: na krila.

Skušal sem letalo spraviti v ravno veso, a zaman. Spoznal sem, da je povsem brezuspšno boriti se za vodstvo nad aeroplanom, in da mi ne preostane drugega kakor da skušam rešiti golo življenje.

Prisostvoval sem že mnogim značilnim nesrečam in pomagal reševati ponesrečene pilote. Vedel sem dobro, da v teh okoliščinah letalo ne more pristati normalno in da sem zapisan smrti, če ostanim v njem. Edina možnost rešitve se mi je odpirala: skočiti iz aeroplana in odpreti padalo. To pa ni bilo tako lahko, kakor si bi mogoče kdo predstavljal.

Letalo je v divjem diru hitelo pod kotom 20 do 30 stopinj proti zemlji, moja krila pa so brez moči strta visela ob trup. Moral sem odvezati jermen, s katerim sem bil pritrjen na sedež. Vter je s fantastično hitrico 400 km na uro pritiskal name in le z naporom vseh sil se mi je posrečilo odbržati se na sedež. Nato sem brž potegnil za vrv, s katero je padalo prevezano, in jo pretrgal.

Se nikdar prej nisem poskusil skoka iz aeroplana v padalu, in priznam, da bi za tudi topot ne, če bi ne bil v to prisiljen. Kot pilot sem imel priliko vo-

ziti nad petdeset oseb, ki so skočili iz aeroplana s padalom. Vedno sem opazoval njihove obraze in videl sem, da so morali zbrati vso svojo voljo, da so se odločili za ta korak.

Mislite si lahko, kako sem se čutil samemu sebi, ko nisem začutil niti sence nemira. Še daleč nisem zaznal tudi nalo strahu ne ob misli, kaj me čaka, če se mi ponesreči. Danes, ko se na to spominjam, me stresne groza.

Ko sem skočil iz aeroplana, sem hitro potegnil za vrv, da bi padalo razpelo. Trikrat poskusim — zaman. Končno spoznam, da sem mesto za vrv grabil za jermenje, s katerim sem bil spojen s padalom, in ki se je nahajalo tri palce od vrvi. Lahko si mislite, s kakim entuzijazmom sem potem potegnil vrv, ko sem jo srečno našel!

Ves ta čas sem padal z omotno hitrostjo na tla kakor kamen, pa vendar niti trenutek nisem imel občutka, da padam. Ko se je začela vrv odvijati, pa je nastopila velika izprememba: poprej sem visel z glavo v globino, zdaj pa, ko sem pogledal proti nogam, sem videl pod sabo tla. Prvi predmet, ki mi je prišel pred oči, je bila neka šola, iz katere so hoteli učenci in radovedno zrli v nebo.

Kaj naj govorim nadalje? Pristal sem srečno, skoraj brez prask in nepoškodovan. Aeroplan se je na tleh razbil v kosce. Hudo pa mi je bilo, da sem pri padcu izgubil svoja pilotska očala.

Predno daš delati obleko, si ogledaj najnovejši modne liste, ki so v veliki izbiri na razpolago v knjigarni Tiskovne zadruge, Ljubljana, Prešernova ulica 54, nasproti glavne pošte.

Veaka beseda 60 par

Mali oglasi

Stane vsaka beseda 60 par. Za "Jutro" in "Slovenec" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priloge se ne šteto oglašati, ki so plačane vnaprej. Plače se lahko tudi v enotah. Na vprašanja odgovarja uprava in se je vprašanja priročna samostojno odgovoriti manipulacijske priročnice 3 Din.

Službe (dobe)

Gospodično
Adeh ali plevih las, lepe figure, išče slikar za model. Popolna določila razjame. — M. Jamsa, Ljubljana, živnozdravna ulica, 25387

Izurjeno pletilko
sprejma v stalno delo proti dobri plači Stefan, Zeljarska št. 11. 25317

Praktikantinja
za pisarno (izobraženo, z znanjem nemškega, slovenskega, arhiviranekega (elirice), event. tudi italijanskega jezika, sprejme tvor. liško podjetje s sedežem v Ljubljani. Naslov pove upr. "Jutra". 25407

Prodajalka
reča vsaj nekoliko števila moškega perila, se sprejme v trgovino Uran, Glince 68. 25428

Postrežnica
3-4 ure dnevno, se sprejme. Trgovina Uran, Glince št. 68. 25429

Ščetarsko delavko
spesobno za uveličanje konjskih zim in za smolitev, se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Ponudbe je poslati na naslov: Anton Novak, Karlovac, Rakovačka ul. 16. 25274

Knjigovodkinjo
veščo samostojnega amer. knjižkovodstva, sprejme memo. Ponudbe na pošti predati št. 115. 25385

Službe (iščejo)

Prodajalka
agilna, poštna in prikupitvena, se priporoča za majhno trgovino ali trafiko. Ponudbe se prusi na upravo "Jutra" pod "Agilna 22". 2

Dobro izurjena šivilja
gre šivat na dom. Naslov v upravi "Jutra". 25271

Trgovski pomočnik
vojakično prost, teli mesto potnika špeditijske, galanterijske ali čevljarske stroke. Cenjene ponudbe na upravo "Jutra" pod "Intelligenten". 25244

Uradnik
leone stroke, pošten, išče službo pri kateri bi imel dostojno plačo, v ali bi bil Slovenec. Ponudbe pod "Lec" na upravo "Jutra". 23758

Uradnik
e čisto bančno prakso, vešč knjigovodstva ter ostalih pisarniških poslov, išče primerno službo. Cenjene ponudbe na upravo "Jutra" pod značko "Vesten". 23340

Spreten knjigovodja
blancet, slov., hrv. in nemški korepondent, išče primerno službo. Nastop takoj. Cenjene ponudbe pod značko "Marilyn 12950" na upravo "Jutra". 25390

Iščem službe kot vrtnar
in služnik. Pogoji po dogovoru. Naslov pove uprava "Jutra". 25236

Mesto potnika
preznamen takoj ali pa s 1. jan. 1925. — Ponudbe na upravo "Jutra" pod značko "Zmožen 13020". 25418

Pridno in pošteno dekle
vaje vseh hišnih del ter tudi nekoliko kuhe, išče službo. Naslov naj se pošti v upravo "Jutra" pod šifro "Zanesljiva 18016". 25413

Šivilja
išče službe v mestu, če mogoče s stanovanjem. Ponudbe na upravo "Jutra" pod šifro "Pomoč". 25427

Deček
priden in močan, želi vstopiti kot vajenec v trgovino s mehanim blagom. Naslov v upravi "Jutra". 25388

Sretna pletilja
sprejme stroj in dele na dom. — Naslov pove uprava "Jutra". 25398

Prodajam

Spalna soba
s trdega lesa, nova in druge pobitvene predmete, se zelo ugodno proda. Odhazel, Ambrožev trg 3/III. 25263

Motorno kolo
znamke "Wanderer", 4 HP, v najboljšem stanju, proda Mirko Vebec, Zastavberk. 25319

Zaprta kočija
(Landauer) v dobrem stanju, se poceni proda. — Ponudbe na pošti predati št. 8, Ptuj. 25159

Električni motor
za enakomerni tok, 110 Volt, 1 KE in vrtilni motor 2 KE, poceni naprodaj. Naslov v upravi "Jutra". 25325

Za Miklavža in božič
Mamica razveselite otroke in kupite izrazite vozičke in mala kolosa, tricekline, no jenderje, stolice glazirane tu di za mizice, bivalne stroje itd. najceneje pri "Trabuna" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovačka cesta 4. 23991

Perje
kockanje, gosje in gosji puh ter razje oddaja vsako množino po smetnih cenah trdnika E. Vajda, Čakovce. 1863

Agfa Bayer Goerz
filmi vedno v zalogi pri Foto-Materijal Janko Pogačnik LJUBLJANA Gledališka ulica št. 8. II. 25417

Prodajam posestvo
na lepi legi v trgu št. Jurij ob južni železnici. Posedstvo obsega 11 enonastir, blage, gospodarskega posojila in kozoila, vse z opko krito in v dobrem stanju. Zraven zelenjadni vrt in dva orala njuje ter 2 orala travnika. Proda se iz praste roke po nizki ceni. Leskovec Anko, trg. št. Jurij ob južni železnici. 25444

Bukova drva, jav. hloidi
20 vagonov popolnoma in 80 vagonov malo suhih bukovih drv ter 100 m³ lepih javorjevih hloidi, prodam. Cenj. ponudbe na upravo "Jutra" pod "100 vagonov". 24931

Pijalkerski voz
popolnava nov, napolopkrit, lahke, eno- in dvoprepeta, po nizki ceni prodaja Franc Oset junior, Vransko pri Celju. 25178

Motorno kolo
Zündap, 2 in pol HP, v zelo dobrem stanju, prodam po zelo nizki ceni radi odpotovanja. — Ponudbe na upravo "Jutra" pod šifro "Sigurno". 25409

Šivalni stroj
skoro nov, se proda, event. tudi na obroč, Naslov pove uprava "Jutra". 25414

Snalnica
iz mehkega lesa, dobro obrabljena, se poceni proda na Poljanem nasipu šte. 48, pritičje vrata 11. 25379

Več telefon, aparatov
namitih in stenskih, jako dobro obrablenih, se po nizki ceni proda. Naslov v upravi "Jutra". 25363

Pozor!
Na dvorišču pri "Figova" prodajam bukovega ogleja po konč. enoti ceni na drobno in na debelo. Letatom prodajam tudi gorenjak sline in morske travo. M. Čermelj. 25362

Kupim

3000 božičnih dreves
razne velikosti, potrebuje za takojšnjo nabavo trg. podjetje v Ljubljani. — Cenjene ponudbe s ceno na upravo "Jutra" pod "Božično drevo". 25295

Mali pisalni stroj
Remington ali drugi, se kupi Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Ispravan". 25289

Ježice
letine 1923 ali 1924, zdruve in suhe, kupim vsako množino. — Ponudbe s navedbo množine in cene na trdnika Jakob Paušič, Novo mesto. 25370

Nepremičnosti

Kdor kupuje
kdor prodaja, samostojno, oddaja ali išče v ujem nepremičnine naj se oglas pred oddajo v resilično posredovalnici Josip Saje Ljubljana, Mostni trg št. 25. 2017

Prodajam posestvo
na lepi legi v trgu št. Jurij ob južni železnici. Posedstvo obsega 11 enonastir, blage, gospodarskega posojila in kozoila, vse z opko krito in v dobrem stanju. Zraven zelenjadni vrt in dva orala njuje ter 2 orala travnika. Proda se iz praste roke po nizki ceni. Leskovec Anko, trg. št. Jurij ob južni železnici. 25444

Hiša
s prostim stanovanjem, v središču Maribora, je ugodno naprodaj. Naslov v upravi "Jutra". 25394

Hiša
v središču mesta Ljubljana, se proda. Naslov pove upr. "Jutra". 25390

Stanovanja
Zamenja se stanovanje s sobo, kuhinjo in pritlikami na Glincab. z enakimi ali večimi. — Naslov pove uprava "Jutra". 25386

Zamenjam
lepo stanovanje v Mariboru s stanovanjem v Ljubljani, ki je pripravljeno za uradno obdelavo. — Plemenite ponudbe pod "Takoj ali pozneje" na upravo "Jutra". 24262

Na stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
z zajtrkom se sprejme dijak ali mlajši gospod. Naslov v upravi "Jutra". 25316

Stanovanje
obstoječe iz 2-3 sob, kuhinje in pritlikami, išče se za takoj. Plača na eno leto naprej. Ponudbe pod značko "Zračno stanovanje" na upr. "Jutra". 25402

Zamenja se
kresno, iz 3 sob s pritlikami, obstoječe stanovanje v sešnoski prometnem kraju, na bližje Dolenjske, proti odškodnini z enakimi ali manjšimi na periferiji ali na bližji okolici Ljubljane. Naslov pove uprava "Jutra". 25392

Trije dijaki
se sprejmejo na skupno stanovanje in dobro domačo hrano. Naslov pove uprava "Jutra". 25120

Prazno sobo
s posrednim vzhodom, se takoj odda v novi hiši v Zeleni jami. — Naslov pove uprava "Jutra". 25411

Dijak
ali mlajši gospod, se sprejme na stanovanje in hrano v središču mesta. Naslov pove uprava "Jutra". 25121

Soliden trgovec
samec, išče opremljeno sobo s električno razsvetljavo in prostornim vzhodom pri kakih boljših rodbinih z vao okorbo, če mogoče tudi hrano. — Dopine na upravo "Jutra" pod "Soliden". 25377

Družabnika
(družabnika) s 100.000 do 150.000 Din izjem za brezkonkurenčno podjetje v Mariboru ali Celju. — Znamko prilozite. Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Trgovina". 25121

25letni trgovec
zeli znanja s trgovske nabiranja značajno gospodstvo ali vdom. Imetje in stvarni posredniški stvar. — Ponudbe pod šifro "Ljubljana lepa stvar" na upr. "Jutra". 25399

Srečkana gospodična
blazninarica, buffet-glavni kolovod. Radi Vaših lepih, živih in razpoložljivih oči sem postal posrečen. 25390

Nedeljal
Pridržaj me gotovo! — Sem muzikalcem. 25391

G. Miloš Stamenković
inš. podpolkovnik gđ. Mileva, roj. Torbica poročnik Dol. Lapac 25278

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Planino
dobro ohranjeno, se takoj kupi. — Ponudbe s navedbo cene na upravo "Jutra" pod "Planino". 25404

Prostor za prodajalnice
pripraven, se odda v najem. Pogoji se izvedo pri lastniku blide Mariji Hribar v Mengin št. 23. 25367

Lep prostor
(salon) v središču mesta — klavir na razpolago — se odda za plesne vaje ali seje. Izve se v Gosposki ulici 4/I. Ptuj. 25408

Nad 25 let obstoječe
dobro vpetljano podjetje v Sloveniji, išče tem putem več družabnikov, ev. tudi dame po 150.000 Din. — Podjetje znaša 2.000.000 D. — Reflektanti se prosijo, da sporoče svoje nazive pod šifro "Družabnik" na upravo "Jutra". 25295

Iščem družabnika (eo)
za trgovino s papirjem na debelo. Potreben kapital Din 200.000. — Pisarna in skladišče na razpolago. Pomagaj pod "Gotova prihodnost" na upravo "Jutra". 25200

Mlad trgovec
simpatično znanstvenik in lepega značaja, 23 let star, želi dopolniti s premožno gospodino 18-22 let staro. Naslov pove uprava "Jutra". 25426

ALEKSANDER DUMAS ZVEŠTOBA DO GROBA (LA DAME DE MONSIEUR)

In Bussy se pridruži princu ter odideta v skupnem razgovoru novi paž pa je sledil svojemu gospodarju tesno za njim, kolikor je spodobnost sploh dopuščala, in je bil ves plah. Niti pogledati si ni upal nikamor.

„Cuj,“ pravi princ de Bussyju, „jaz poznam tvoje napadalce!“
„Oj,“ se začudi Bussy, „kako to? Pa ne, da se je vaša visokost potrudila, da dobi kakšna obvestila o dogodku?“

„Videl sem jih!“

„Kako to?“ vpraša Bussy sedaj res začuden.

„Imel sem neki posel blizu vrat de Saint Antoine. Srečali so me in skoraj bi bili umorili mene mesto tebe. Nisem mogel slutiti, da ti lopovi pričakujejo tebe, sicer...“

„Kaj pa,“ se princ prekine in vpraša: „Ali si imel včeraj tega svojega novega paža s seboj?“

„Ne,“ pravi Bussy, „Bil sem sam. Pa vi, visokost? — „Jaz sem imel d'Aurillyja. Ali zakaj si bil ti sam?“ — „Jaz? O, samo zato, da obdržim pridevek, katerega so mi dali: Neustrašljivi Bussy.“

Princ se ugrizne v ustnice in naglo vpraša: „Ali so te ranili?“
— „Hm, nočem jim storiti tega veselja, zato ne priznavam, ali dobil sem prav čeden sunek v bok.“ — „O, lopovi!“ vzklika princ d'Aurilly mi je zagotavljal, da goje vragovi zle nakane.“

„Kako,“ pravi Bussy, „princ, vi ste videli zasedo, in vi ste imeli s seboj d'Aurillyja, ki je skoraj enako sijajen borec, kakor vi? Kako, visokost, dva sta bila, oborožena, onih pa samo pet, in vi niste potegnili meča in navalili?“

„Vraga, kaj hočeš, saj nisem vedel, komu velja zaseda!“

„Smrt hudičeva!“ kakor je klical kralj Karel IX., kadar je zagledal pristaše Henrika III., — „to ste si pa vendarle mogli misliti, da zaseda ni veljala vašim nasprotnikom! Ker pa danes v Parizu ni nikogar razen mene, ki bi imel pogum, da se javno prizna vašim prijateljem brez obotavljanja, res ni bilo težko uganiti, komu velja zaseda!“

„No, morda imaš prav, dragi prijatelj,“ sladko reče Franjo, „toda zvečer se zares nisem spomnil na vse to!“

„No, vendar!“ vzdihne Bussy, in ni se vedelo, ali je to vzdih

nad vojvodo, ali pa zase, ker sta med tem prispela do Louvra. Stražni kapitan spoštljivo sprejme vojvodo ob vratih in mu pomaga s konja. Imel je sicer strog ukaz, ne pustiti nikogar v grad. Toda, razume se, da za prvega za kraljem, za vojvodo in princa, ta zabrana ni mogla veljati. Princ prestopi zato brez vsake skrbi dvizni most in vkorakala skoraj slovesno v grad in dvor, ki sta ga čakala, ne vedoč, da ga kmalu pričakata kot kralja.

„Monseigneur, kar stopite gori in se zmenite, ter si olajšajte dušo! Jaz imam par besedec z nekom spregovoriti in pojdem k njemu, čez nekaj časa pa se javim pri vas, še predno boste končali razgovor s kraljem!“

„Ti me zapuščaš, Bussy?“ vprašuje vojvoda nemirno, ker je nemalo računal na prisotnost tega hrabrega, in čeprav zajedljivega, vendar zvestega svojega pristaša.

„Naj vas to ne moti, vojvoda! Bodite mirni, ko bo potreba največja, se prikažem! Kričite, gospod, ko se boste kregali, vičite in razgrajajte! Kajti če boste mirni, bom mislil, da me ne rabite, in potem ne pridem!“

Potem porabi priliko, ko stopa vojvoda dostojanstveno v veliko dvorano, da se poslovi po francosko in izgine. Jeanne seveda za njim.

Bussy je poznal Louvre kakor svojo lastno hišo. Stopil je zdaj po manj uporabljenih stopnicah, preoračil dva ali tri zapuščene ali osamljene koridorje ter prispel do nekakšne predsobe.

„Tukaj me izvolite počakati!“ pošepeta svojemu pažu.

„Joj, moj bog, vi me puščate torej samo?“ zavzdihne mlada žena.

„Potrebno je, gospa! Ne bojte se ničesar. Pogledati moram, če je vse varno, in pripraviti vaš prihod.“

V.

KAKO JE GOSPODIČNA DE BRISSAC, IMENOVANA TUDI GOSPA DE SAINT LUC, PRIŠLA DO SVOJE POROČNE NOČI, KI JE BILA SICER DRUGA, PA Vendar LEPŠA OD PRVE.

Bussy je odšel naravnost v orožarnico prejšnjega kralja Karla IX., katero je Henrik uporabljal za spalnico. Poleg nje je bila druga sobana, v kateri je vedno stanoval ta ali oni izmed kraljevih milencev. Prejšnji kralj je bil junčina in je imel poleg sebe v sobi puške, meče, oklepe, lovske rogove, pa tudi knjige, rokopise, etaže s predmeti takratne znanosti. Sedanji kralj pa je imel le posteljo, prevlečeno z damastom in satinom, potem pa še kure raznih cerkvenih relikvij, od papeža blagoslovljenih škapulirjev, raznih dragih orientalskih dišav, pa tudi v kotu kolekcijo mečev za mečevanje in sabljanje, in sicer prav lepo zbirko tega orožja iz najboljših delavnic Toleda, Milana in Pariza samega.

Bussy je vedel, da se kralj sedaj ne nahaja v tej svoji sobi, ker je prišel njegov brat vojvoda Anžovinski v posete in se oba na-

hajata v veliki galeriji, ki je služila za sprejemnico. Vedel je pa, da bo kateri miljenec „skrit“ v postranski sobi, kjer je nekoč za časa prejšnjega kralja spala doživljala sedanjega kralja. V tej sobi miljenčevi so bili po vrsti stanovali, kakor je bil pač kraljev veter-njaški okus in nagnenje, najpreje Saint Megrin, potem, ko je ta padel v bitki, Maugiron, potem po vrsti d'Epemnon, Quélus in Schomberg, in sedaj je tam zagotovo, tako je računal Bussy, nesrečni Saint Luc, za katerega je kazal v zadnjem času kralj tolike bolestrnega nagnenja, da je zagotovo sedaj njega imenoval za svojo, kako bi se izrazil, „ženo“.

Henri III. je bil namreč prav nesrečno organizirano bitje, bil je površen in obenem globok, bil je lalikovoren in obenem hraber, vedno mu je bilo dolgčas, vedno je bil nemiren in vedno sanjač in vedno je rabil kakšno zabavo ali razbibrigo, igro, kravale, spopade, pričkanje, potem ljubimkanje, kakršno je v navadi pri nezrelih dečkih, potem maskerade, intrige, spletke, in obenem je ne-prestano prirejal ali kakšne posebno zmedene prireditve, ali pa se je bičal ali klečal ali molil, ali lovil babnice, in se od njih zopet vračal k moškim. On je skoraj edini takšne zmešane vrste, kar jih pozna francoska zgodovina. Bil je nekakšne vrste antični hermafrodit, v katerem se je bila usoda zmotila. Najbrže je izprva nameravala, da se bo rodil kje v orijentalnem mestu, v okolici zaves, haremov, suznjev, paš in sofistov, in njegova doba vladanja beleži celo vrsto bedarij in obenem dragih šal in prireditev, ki bi bile delate časti i Neronu i Heliogabalu.

Bussy je torej domneval, da ima kralj sedaj Saint Luca za prtega v tej svoji sosednji sobi in da ga ne pusti k ženi novoporočeni, in da ga je tudi iz tega razloga najpreje obsipal s svojo nemilostivo ljubosumnostjo, potem pa ga ugrabil in odpeljal seboj. Bussy stoji zato sedaj v predsobi, ki je bila skupna obema sobama, in potrka na vrata. Odpro se in venka stopi stražni častnik, ki se silno začudi: „Kaj, vi ste to, gospod de Bussy?“ — „Da, jaz sam!“ mu ta smeje odgovarja, „evo me tu, dragi gospod de Nancy. Kralj želi govoriti z gospodom de Saint Lucom.“

„Vrlo dobro!“ pravi stražni častnik, se obrne in nekemu zakliče: „Hej, skočite h gospodu de Saint Lucu in mu javite, da želi kralj govoriti z njim!“ — Bussy pa se spogleda s svojim pažem skozi napol odprta vrata. Potem se vrne in nadaljuje svoj razgovor z de Nancyjem. „Kaj torej dela naš ubogi Saint Luc tukaj?“ — „E, gospod, s Chicotom igra karte in šah ves dan, sedaj pa pričakuje kralja, da se vrne od avdijence, za katero je zaprosil gospod vojvoda Anžovinski.“ — „Dovolite li, da me moj paž tukaj počaka?“ vpraša Bussy kapitana vljudno. „Prav rad!“ se mu ta še vljudno nakloni. „No, vstopite, Zan!“ pokliče Bussy svojega paža, z roko mu pa pokaže, naj se namesti v globini med okni za zaveso. Jedva je bila Jeanne skrita, že vstopi Saint Luc, katerega so medtem že poklicali. Diskretni dvorjan de Nancy pa odide, toliko da ga glas več ni dosegal.

A.: Stojte, prijatelj! Povejte mi nemudoma kje je tista trgovina, ki po vsej Ljubljani slovi radi solidne postrežbe in zmernih cen?
B.: Saj to pri nas ve vsako dete. To je trdnja A. Sinkovec nasl. K. Soss, Ljubljana, Mestni trg 19. 2031/1

KONTORIST
mlajši, sumski, se išče za večjo tovarno usnjo na deželi. Zahte a se perfektnost v slovenski in nemški korespondenci ter strojenis. Pooblaste na uradu „Jutra“ pod „Štano 9/9“.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov.
Na drobno! Na debelo!
Zaloga sprehajalnih palic.
Stari dežniki se nanovo preoblečejo.

ZALOGA KLAVIRJEV IN PIANINOV
najboljših tovaru B&Sendorfer, Czapska, Ehrbar, Schweighofer, Original Stigl
itd.
Jerica Hubad, roj. Dolenc
LJUBLJANA, Hliserjeva ulica št. 5.

Izšel je
Zimski vozni red
z najnovejšo spremembo.
Vsebinska: I. Splošni del. — II. Zeleniški vozni red. — III. Pocestni (poštui) vozni red. — IV. Par-brodni vozni red. — V. Seznam postaj. — VI. Kurzua karta.
Dobi se v vseh knjigarnah in papirnicah.
Cena samo 10 dinarjev.
Naročila sprejema:
Zvezna tiskarna in knjig rna v Ljubljani.

V boi za srečo! Več e nosetivno s hišama, ki ju kaže slika za 100 Din
dobi lastnik naše srčke, ki ga bo zadel žreb. 6531/a
Cela srečka 100 Din.

Četrtnska srečka 25 Din, desetinska srečka 10 Din.
Pri četrtnskih srečkah igrajo štiri, pri desetinskih deset oseb na jedno številko. Ako zadene žreb četrtnsko ali desetinsko srečko, se vrši med štirimi, oziroma desetimi posestniki dobika ponovno žrebanje, ako se isti tekom 14 dni meš s bo glede dobika ne sporazumejo. Izžrebanih števk je 2000. Dan žrebanja se naznači po časopisih takoi, ko bodo srčke razproslene. — Srečke razpodiija Prosto voljno gasilno društvo v Strnišću pri Ptaju proti napre vposlanemu znesku za srečko ter 3 Din za priporočeno pošiljatev. Isčejo se povsod prodajalci srečk.

25% popusta za Miklavža in božič

dobi, kdor naroči do 24. decembra 1924
Zbirko mladinskih spisov,
ki obstoji iz sedem lepo vezanih knjig:

Čika Jova-Gradnik: Kalamandarija.
Čika Jova-Gradnik: Pisani oblaki.
Fr. Milčinski: Tolovaj Mataj. Povest s slikami.
Fr. Milčinski: Zgodbe kraljeviča Marka.
Waschtetova: Pravljice. Z barvastimi slikami.
I. Šorli: Bob in Tedi, dva neugnanca. S slikami.
I. Šorli: V deželi Cirimureev. Povest s slikami.
Namesto 134 Din, velja v tej dobi cela zbirka le 100 Din, s poštnino 106 Din.

Naroča se v knjigarni
Tiskovne zadruge v Ljubljani
Prešernova ulica št. 54
(nasproti glavne pošte).

Ribje olje
pristno norveško
za osabe otroke in odrasle
I priporoča 2024/a
lekarna dr. G. Piccoli
Ljubljana, Dunajska cesta

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v „Jutra“

Stenski koledar
za leto
1925.
nudi
samo preprodajalcem
Delniška tiskarna
d. d. v Ljubljani

Pisalne stroje
nove in rabljene, najcenejše pri
L. BARAGA, LJUBLJANA,
Selenburgova ul. 6/1.

Na ljubljanskih velesojmih
zaslovene Jarčeve kranjske
1986-a KLOBASE
razpošilja od 5 kg dalje
trdnica K. JARC, Ljubljana,
Hradeckega vas 35.

Ameriške
in druge inozemske zadeve
urejuje dr. IVAN ČERNE
Gospodarska pisarna,
Ljubljana Miklošičeva c. 6/1. Ljubljana

Opekarski mojster
strokovnjak za izdelovanje strojne opeke
se takoj potrebuje.
Ponudbe je poslati Udeoniški zadrugi v Beogradu,
Kralja Milana ulica br. 90. 6495a

VINO
PODRUŽNICA
vlnarske zadruge
„LJUTOMERČAN“
za ljutomerski in ormoški okraj
v Ljubljani, Stara pot šte. 9
poleg vojaške bolnice
nudi svoja zjamčeno
pristna ljutomerska vina
po ugodnih cenah in pod
solidnimi plačilnimi pogoji.
VINO 651/a

Šentjanski premog
vseh vrst in vsako množino, v
čisto opranem stanju nudi, za ta-
kojanjo dobavo
Prodajni urad šentjanskega premogovnika
AND. JAKIL
Ljubljana, Krekov trg 10 1018-a

Kreditni zavod za trgovino in industrijo
LJUBLJANA, Prešernova ul. 50 (v lastnem poslopju).

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsako-
vrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut,
borzna naročila, predujmi in krediti vsake
vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila
v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd.
Brzojavke: Kredit Ljubljana - Telefon 40, 457 in 548
411/a